

374.120072

ด 253 ก

ร.3

การศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ปริญญานิพนธ์

ของ

อภิญญา ธาระชัย

21 ส.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

68798

การศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

บทคัดย่อ
ของ
อภิญญา ธาระชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านงานบริหาร 2) ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา 3) ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน 4) ด้านงานศูนย์การเรียนรู้ และ 5) ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน ตลอดจนรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 322 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ นิวแมนคูลส์ (New Man Keul's Method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านงานบริหารมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด และด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนและสถานที่ทำงาน

2.1 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนและสถานที่ทำงานต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า
หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีปัญหามากที่สุด ในเรื่องมีผลงานวิจัยที่จะ
ศึกษาน้อย เพราะไม่มีแหล่งค้นคว้างานวิจัย ส่วนข้อเสนอแนะที่มากที่สุดคือ ผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับ
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เมื่อทำเสร็จแล้วควรส่งผลให้หัวหน้าศูนย์ทราบด้วย

AN APPLICATION OF RESEARCH FINDINGS OF THE DISTRICT
NONFORMAL EDUCATION ADMINISTRATORS

AN ABSTRACT

BY

APINYA THARACHAI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1997

The purposes of this research were to study an application of research findings of the District Nonformal Education Administrators in the area of 1) The administration 2) supporting and educational service 3) nonformal education schools 4) learning center and 5) supporting community education and to compare those opinions according to age, educational level, experiences and working places. Then comprised the problems and the suggestions. The sample consisted of 322 District Nonformal Education Administrators randomly selected. The data were collected through rating scale questionnaires, statistics used to analyze data were mean, percentage, standard deviation, t-test, F-test and Newman Keul's method.

The research finding were as follows :

1. The nonformal Education Administrators applied the research on job at a moderate level, as a whole, when considered in each area it was found that the applications in the area of the administration was at a high level and the area of nonformal education schools was at the low level.

2. The comparison on the application of research by the District Nonformal Education Administrators classified by age, educational level, experience and working places as follows :

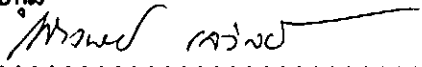
- 2.1 The District Nonformal Education Administrators with different age had statistically significant difference at .05 level as a whole, when considered in each area it was found that administration, supporting and educational service, and nonformal education schools had statistically significant difference at .05 level.

2.2 The District Nonformal Education Administrators with different educational level, experiences, and working places had no statistically significant difference in both as a whole and in each area.

3. Problems and suggestions in application of research findings of the District Nonformal Education Administrators were lacked of research and the researcher should send the final copy to them after finishing it.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

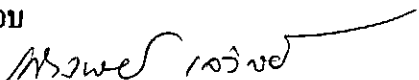
..........ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..........กรรมการ

(ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

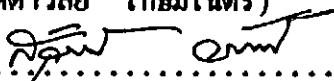
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

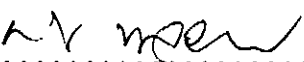
..........กรรมการ

(ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 16 ... เดือน ... พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องมาจากความเมตตา กรุณาของบุคคลหลายฝ่ายนับตั้งแต่ รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและได้กรุณาอ่าน ตรวจสอบแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตลอดจนผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณฉวี โยเหลา และอาจารย์ประสิทธิ์ เชิดชู ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ได้อ่านตรวจแก้ไขตลอดจนให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยเป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์สุกิจ ธาระชัย ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำปริญญานิพนธ์ จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ขอโน้มราลิกถึงพระคุณของบิดามารดาที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

อภิญญา ธาระชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
/ ภูมิหลัง	1
/ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
/ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.)	8
บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ...	20
ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
/ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
/ เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
/ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	78
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	78
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	79
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	80
อภิปรายผล	82
/ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย	114

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จ้าแนกตาม สถานที่ตั้งของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	39
2	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จ้าแนกตามสถานภาพส่วนตัว	50
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยรวม และรายด้าน	52
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานบริหาร	53
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานส่งเสริม และบริการการศึกษา	54
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานหน่วย จัดการศึกษานอกโรงเรียน	56
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานศูนย์การเรียนรู้	57
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานส่งเสริม การศึกษาชุมชน	59
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอจ้าแนกตามอายุ	61

10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนน การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอาเภอ จ้าแนกตามอายุ	63
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ จ้าแนกตามอายุ โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่	65
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานส่งเสริม และบริการการศึกษา ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ จ้าแนกตามอายุ โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่	66
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานหน่วย จัดการศึกษานอกโรงเรียนของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อาเภอ จ้าแนกตามอายุ โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่	67
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมของหัวหน้าศูนย์ บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ จ้าแนกตามอายุโดยเปรียบเทียบ เป็นรายคู่	68
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ จ้าแนกตามวุฒิการศึกษา	69
16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จ้าแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน.....	70
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์ บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ จ้าแนกตามสถานที่ทำงาน	72

18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนน การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จันทนตามสถานที่ทำงาน	74
19	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบว่ามีปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	76
20	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบที่ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	โครงสร้างศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	10
---	--	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการบริหารงานขององค์กร หรือหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นองค์การของรัฐบาลหรือองค์การที่เป็นของเอกชน ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สิ่งที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ทางการบริหาร ทำการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ถูกต้อง และพยายามหาแนวทางการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยอยู่เสมอ เพื่อหาความคิดที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ขององค์กรหรือหน่วยงาน คอลลินส์ แลนด์ล และมาคอฟสกี (ศิริธร พืชรูติ. 2523 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Collins, Randall and Makowsky. 1972 : 11 - 13) มีความเห็นว่าการบริหารที่ดีน่าจะสนใจทฤษฎีการบริหารและการค้นคว้า เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารทุกกระบวนการจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อที่จะนำมาช่วยในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ส่วนหนึ่งสามารถหาได้จากงานวิจัย เพราะงานวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบและแบบแผน ตามหลักวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงหรือคำตอบในการแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล และ จะช่วยให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่แท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินผลที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ ในการที่จะจัดวางแผนงาน ปรับปรุงนโยบายและการดำเนินงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ทอม พงษ์ไพบูลย์ (2531 : 22 - 23) ได้กล่าวถึง การวิจัยทางการศึกษาว่ามีบทบาทสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามาก เพราะเป็นการสร้างองค์แห่งความรู้ใหม่ อันนำไปสู่กระบวนการถ่ายทอดพัฒนามนุษย์ ความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง เนื่องมาจากการตัดสินใจ โดยเฉพาะในการวางแผนและกำหนดนโยบายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของละเมียด ลิมอักษร (2518 : 29) ที่ว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วางนโยบายและผู้บริหาร ด้านการวิจัยและผู้บริหารได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ผลงานวิจัยก็

จะเป็นผลประโยชน์ทั้งในด้านการวิจัย และการบริหาร เพราะการวิจัยจะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ ๆ ทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะนำไปใช้เป็นหลักในการตัดสินใจ เป็นการช่วยให้การปฏิบัติงานได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเป็นหน่วยงานที่ได้จัดตั้งขึ้น หลังจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารใหม่ เพื่อเสริมศักยภาพของกลไกในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และเปลี่ยนชื่อศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอตามโครงสร้างเดิมเป็นศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ กิ่งอำเภอ จำนวน 789 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 144) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบคือ

1. จัด และให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาเพื่อเสริมในระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการและสภาพปัญหาท้องถิ่น
2. จัดและประสานให้ศูนย์การเรียน หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเป็นเครือข่ายการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึงและส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์การศึกษาชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษา วางแผน และปรับการศึกษาต่อสมาชิกในชุมชน และระหว่างชุมชน
3. สนับสนุนสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนของเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนและการบริการแก่กลุ่มเป้าหมาย
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน นอกจากหน้าที่รับผิดชอบของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดรายละเอียดหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังนี้คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 147 - 185)

1. งานบริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ บุคลากร การเงิน บัญชี พัสดุ การจัดทำแผนการงานโครงการต่าง ๆ
2. งานส่งเสริม และบริการการศึกษา มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดบริการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา พัฒนา สรรหาบุคลากรเครือข่ายให้จัดกิจกรรมด้านการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาสายอาชีพ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาสัมพันธ์ แนะนำการศึกษา จัดทำทะเบียนนักศึกษา วัดผลประเมินผล

3. งานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบ สรรหา สรรวจ ให้มีหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยการประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุนและกำหนดแนวทาง ในการดำเนินงาน

4. งานศูนย์การเรียนรู้ มีหน้าที่จัดส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอกระจายข่าว วัด ศูนย์การเรียนรู้

5. งานส่งเสริมการศึกษาชุมชน มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สนับสนุน การจัดกิจกรรมการศึกษา ให้เป็นระบบเครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ

จะเห็นได้ว่า ภารกิจของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีหน้าที่ รับผิดชอบและมีขอบข่ายกว้างขวางต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับประชาชน ผู้ด้อย โอกาส และประชาชนทั่วไป งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน จึงนับว่ามีบทบาท สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้งานการศึกษานอกโรงเรียนได้พัฒนาทั้งทางด้าน วิธีการจัด ยุทธศาสตร์ ปรัชญา แนวคิดและเนื้อหา

ในวงการการศึกษานอกระบบเริ่มมีการท้าวิจัยกันอย่างจริงจัง เมื่อมีการเปิดสอนระดับ ปริญญาโท ในสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2517 ที่มหาวิทยาลัย ศิลปากร และแพร่หลายมากขึ้น เมื่อกองการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับการยกฐานะเป็นกรมการศึกษา นอกโรงเรียน เมื่อปี พ.ศ. 2522 ถึงแม้งานด้านการศึกษานอกระบบจะเกิดขึ้นแล้วหลังจาก การศึกษาในระบบก็ตามกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีนโยบายที่ส่งเสริมด้านการวิจัยโดย การให้ทุนอุดหนุนการวิจัย เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและบุคคลภายนอก เช่น อาจารย์ นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการวิจัย และประเมินผลกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ในปัจจุบันมีผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ทั้งจากหน่วยงานต่าง ๆ ของ กรมการศึกษานอกโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ และหลังจากที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารใหม่ เพื่อเสริมศักยภาพในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มี ประสิทธิภาพขึ้น จึงได้มีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ในด้านการบริหารงานและการวิจัย และ กำหนดให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุกคนได้ทำงานวิจัย

จากการศึกษาความสำคัญของงานวิจัย และบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจะเห็นได้ว่างานวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการริเริ่มงานใหม่ ๆ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้ว ให้ดียิ่งขึ้น และแก้ไข ข้อบกพร่องหรือปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ช่วยในการวางแผนตัดสินใจเพื่อพัฒนา วิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชุมชน และความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบริหาร งานส่งเสริมและบริการการศึกษา งานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน งานศูนย์การเรียน และงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการ ปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ว่า นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน มากน้อยเพียงใด มีปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้อย่างไร เพื่อใช้ผลการศึกษาค้นคว้า เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน นำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงานมากขึ้น และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในด้านงานบริหาร งานส่งเสริมและบริการการศึกษา งาน หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน งานศูนย์การเรียน และงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้า ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน และสถานที่ทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้ทราบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอว่านำไปใช้ในด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด มีปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้อย่างไรบ้าง
2. เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ปัญหา และส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้มากขึ้น และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 789 แห่ง
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตามสภาพภูมิศาสตร์ เป็น 5 ภาค ในแต่ละภาค สุ่มตัวอย่างจังหวัด จำนวน 40% ของแต่ละภาค เป็นหน่วยในการสุ่ม แล้วจึงสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอในจังหวัดที่สุ่มได้ทุกอำเภอ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ
 - 3.1.1 อายุ แบ่งเป็น
 - 1) ต่ำกว่า 35 ปี
 - 2) 35 - 46 ปี
 - 3) 46 ปีขึ้นไป
 - 3.1.2 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น
 - 1) ปริญญาตรี
 - 2) สูงกว่าปริญญาตรี
 - 3.1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1) ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี
 - 2) ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

3.1.4 สถานที่ทำงาน

- 1) ภาคกลาง
- 2) ภาคเหนือ
- 3) ภาคตะวันออก
- 4) ภาคใต้
- 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่

- 3.1.2 ด้านงานบริหาร
- 3.2.2 ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา
- 3.2.3 ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 3.2.4 ด้านศูนย์การเรียนรู้
- 3.2.5 ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน หมายถึง จำนวนครั้งในการใช้ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจ และบริหารงานด้านต่าง ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ

1. ด้านงานบริหาร หมายถึง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ บุคลากร การเงิน บัญชี พัสดุ จัดทำแผนงานและโครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของกรม จังหวัด และอำเภอ
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา หมายถึงการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดบริการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา พัฒนา สรรหา บุคลากร เครือข่าย ให้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาสัมพันธ์ การแนะแนวการศึกษา จัดทำทะเบียนนักศึกษา วัดผล ประเมินผล จัดกิจกรรมนักศึกษา และสวัสดิการนักศึกษา

3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการสรรหา สรรวจให้หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินการศึกษาตามรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ การส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน

4. ด้านงานศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัด การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอกระจายข่าว จัดศูนย์การเรียนรู้ การปฏิบัติงานในลักษณะประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน หมายถึง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้เป็นระบบ เครือข่าย ระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ (ศบอ.)
2. บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
3. ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.)

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ได้จัดตั้งขึ้นหลังจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารใหม่ เพื่อเสริมศักยภาพของกลไกในการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และเปลี่ยนชื่อศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอตามโครงสร้างเดิมเป็นศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ถึงอำเภอ จำนวน 789 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 2)

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 144) เป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

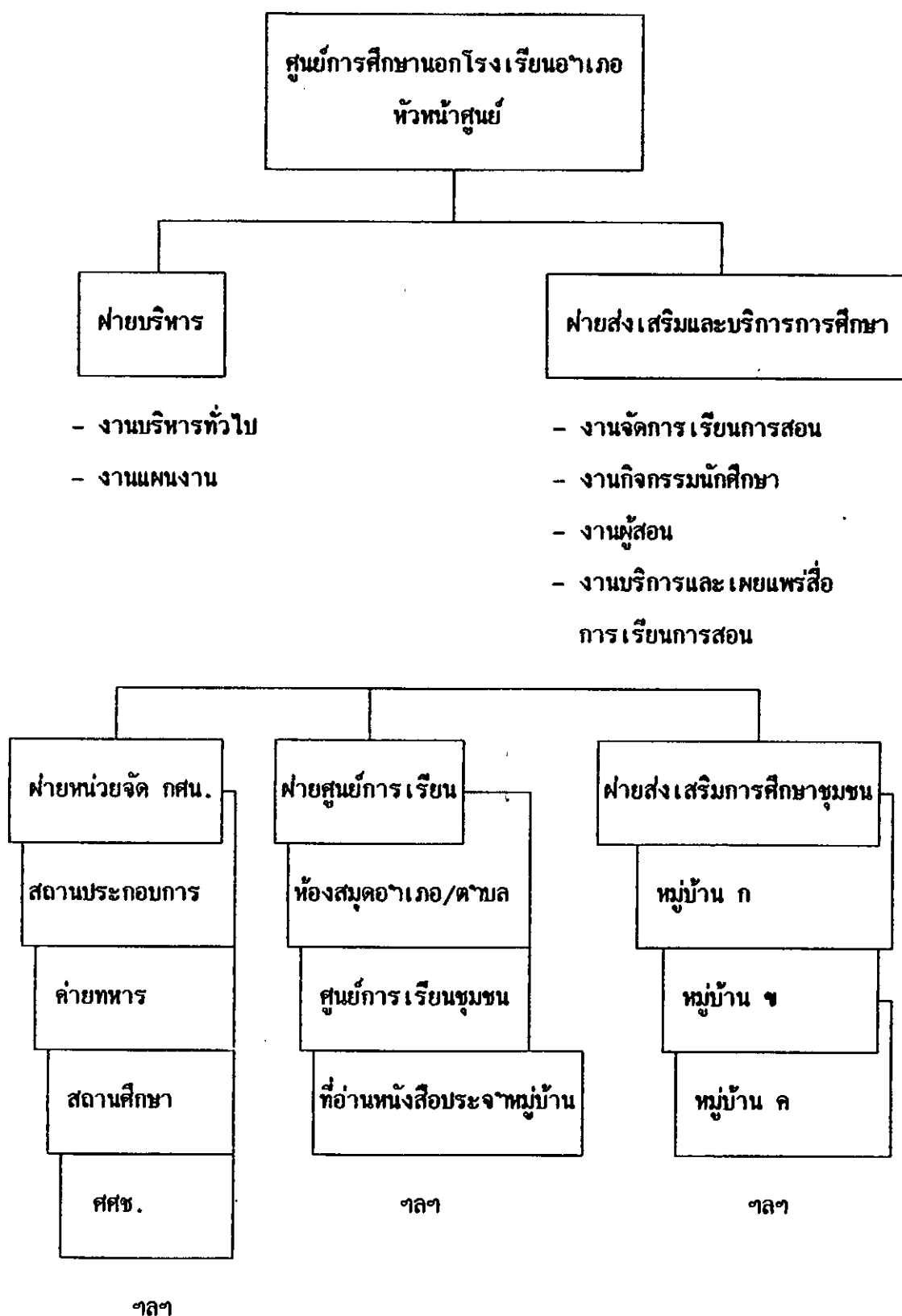
1. จัดและให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาเพื่อเสริมในระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการ และสภาพปัญหาของท้องถิ่น
2. จัดและประสานให้มีศูนย์การเรียน หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเป็นเครือข่ายการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงและส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาของตนเองในลักษณะศูนย์การศึกษาชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาวางแผน และบริการการศึกษาต่อสมาชิกในชุมชนและระหว่างชุมชน

3. สนับสนุนสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานการศึกษาของเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอน และการบริการแก่กลุ่มเป้าหมาย

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน

โครงสร้างและอัตรากำลัง

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ได้แบ่งฝ่ายในการรับผิดชอบงานในท้องถิ่น เป็น 5 ฝ่าย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
(ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 145)

บุคลากรในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีบุคลากรตามกรอบอัตราภาลั้ดดังต่อไปนี้

1. ข้าราชการครู 1 - 2 คน
2. ข้าราชการพลเรือนสามัญ (จากห้องสมุดประชาชน) 1 คน
3. ลูกจ้างประจำ - พนักงานขับรถยนต์ 1 คน
- นักการภารโรง 1 คน
4. ลูกจ้างชั่วคราว
 - 4.1 งบประมาณหมวดค่าจ้าง
 - ครูอาสาสมัคร 1 ตำบล : 1 คน
 - ครู ปอ. นักศึกษา 20 คน : 1 คน
 - 4.2 เงินบำรุงการศึกษา
 - เจ้าหน้าที่ธุรการ/เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด จำนวนตามปริมาณงาน
5. ลูกจ้าง (เบิกจ่ายจากเงินหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ)
 - 5.1 วิทยากรวิชาชีพ (กลุ่มสนใจ) นักศึกษา 10 คน : 1 คน
 - 5.2 ครูประจำกลุ่ม
 - ประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น นักศึกษา 50 คน : 1 คน
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษา 35 คน : 1 คน
6. วิทยากรท้องถิ่น ได้แก่ ครูชาวบ้าน ครูชุมชน ครูประจำกลุ่ม ผู้นำนาญการใน

สาขาอาชีพต่าง ๆ

แบ่งโครงสร้างองค์กรภายใน โดยมีรายละเอียดหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร แบ่งงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ
 - 1.1 งานบริหารทั่วไป
 - 1.5 งานแผนงาน
2. ฝ่ายส่งเสริมและบริการการศึกษา แบ่งงานภายในออกเป็น 4 งาน คือ
 - 2.1 งานจัดการเรียนการสอน
 - 2.2 งานกิจการนักศึกษา
 - 2.3 งานผู้สอน

2.4 งานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน

3. ฝ่ายหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน
4. ฝ่ายศูนย์การเรียนรู้
5. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาชุมชน

รายละเอียดหน้าที่และความรับผิดชอบ

1. ฝ่ายบริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ บุคลากร การเงิน การบัญชี พัสดุ

แบ่งงานภายในเป็น 2 งาน คือ

1.1 งานบริหารทั่วไป มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ บุคลากร การเงิน การบัญชี พัสดุ

1.2 งานแผนงาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน และโครงการให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของกรม จังหวัดและอำเภอจัดทำข้อมูล สถิติ และรายงานผลการปฏิบัติงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีดังนี้

1.2.1 วิเคราะห์นโยบาย งบประมาณ หลักการ และแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

1.2.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ และประสานงาน

1.2.3 สืบค้น รวบรวมข้อมูล

1.2.4 จัดทำแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติงานประจำปี

1.2.5 สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี

2. ฝ่ายส่งเสริมและบริการการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดบริการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา พัฒนา สรรหาบุคลากรเครือข่ายให้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาสัมพันธ์ แนะนำการศึกษา จัดทำทะเบียนนักศึกษา วัดผล ประเมินผล จัดกิจกรรมนักศึกษา และสวัสดิการนักศึกษา ส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้และการศึกษาของชุมชน แบ่งงานภายในเป็น 4 งาน คือ

2.1 งานจัดการเรียนการสอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานการเรียนการสอนตามรูปแบบดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน โดยใช้วิธีการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ในด้านหลักสูตร สื่อ คู่มือ ตำราเรียน งบประมาณ พัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรในระดับท้องถิ่น และเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน การศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาในเขตชุมชนภูเขา การศึกษาภาษาไทยใน 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ การศึกษาสายสามัญหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หลักสูตรกัณนัผู้ใหญ่ม้าน การศึกษาสายอาชีพ เช่น หลักสูตรกลุ่มสนใจ อาชีพระยะสั้น กลุ่มพัฒนาอาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตลอดจนการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์ ส่งเสริมประชาธิปไตย ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีดังนี้

2.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น หลักสูตรก่อนวัยเรียน หลักสูตร การศึกษาชุมชนในเขตภูเขา หลักสูตรการสอนภาษาไทยใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.2 การศึกษาสายสามัญ เช่น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรกัณนัผู้ใหญ่ม้าน

2.1.3 การศึกษาสายอาชีพ เช่น หลักสูตรกลุ่มสนใจ หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น หลักสูตรการพัฒนาอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ

2.1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมคุณภาพชีวิต หลักสูตรคู่สมรส สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์ ส่งเสริมประชาธิปไตย ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.2 งานกิจการนักศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษา โดยการประชาสัมพันธ์ แนะนำการศึกษา รับสมัครนักศึกษา ลงทะเบียน ขึ้นทะเบียนนักศึกษา จัดทะเบียน จัดกิจกรรมนักศึกษา วัดผลและประเมินผล จัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษา ให้ทุนการศึกษา การยกเว้นและให้สิทธิบางประการเพื่อชดเชย โอกาสตามข้อบ่งชี้ที่ทางราชการกำหนด ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การรวมกลุ่มของนักศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน ซึ่งมีลักษณะงานปฏิบัติงาน ดังนี้ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับประชาสัมพันธ์ แนะนำ การศึกษาทะเบียนนักศึกษา จัดกิจกรรมนักศึกษา วัดผลและประเมินผลการศึกษา สวัสดิการ นักศึกษา เช่น การยกเว้นค่าเล่าเรียน การให้ทุนการขยายโอกาส การควบคุมดูแลความประพฤติ การยกเว้นการเข้ารับราชการทหาร

2.3 งานผู้สอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การสรรหา คัดเลือก ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละประเภทของครูชุมชน ครูประจำกลุ่ม ครูชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ชี้แจงทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ การพัฒนาเทคนิคการสอน การพบกลุ่ม พัฒนาขีดความสามารถ ส่งเสริมขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีดังนี้

- 2.3.1 สรรหา คัดเลือก ครูชุมชน ครูชาวบ้าน ครูประจำกลุ่ม
- 2.3.2 รวบรวมข้อมูล จัดทำทะเบียนครูชาวบ้าน ครูประจำกลุ่ม
- 2.3.3 พัฒนา ฝึกอบรม กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- 2.3.4 ส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ การพบกลุ่ม

2.3.5 กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามผลและรายงาน

2.4 งานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการสนับสนุน ช่วยเหลือ บริการ และจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามรูปแบบกิจกรรม ต่าง ๆ ของครูผู้สอน สื่อการศึกษา สื่อการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของเครือข่าย ลักษณะงานที่ปฏิบัติดังนี้

- 2.4.1 จัดหา รวบรวมสื่อที่มีอยู่แล้ว ซึ่งผลิตโดยกรมการศึกษา นอกโรงเรียน โดยนำมาอัดสำเนาหรือผลิตเพิ่มเติมให้เพียงพอับความต้องการ และให้บริการ แก่นักศึกษา และเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอน
- 2.4.2 จัดระบบบริการ การยืม และการหมุนเวียนสื่อให้กับนักศึกษา และเครือข่ายของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
- 2.4.3 จัดทำสื่อง่าย ๆ ขึ้นเองเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของท้องถิ่น
- 2.4.4 ติดตาม พัฒนาและรายงานการใช้สื่อ

3. ฝ่ายหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสรรหาสำรวจให้มิหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน โดยการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินการศึกษาตามรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจน ส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีดังนี้

3.1 สํารวจ สรรหาความพร้อมของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้เป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน

3.2 ประสานงานรายละเอียด และมีข้อตกลง กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ร่วมกัน เช่น บุคลากร สถานที่ งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

3.3 ประกาศจัดตั้งให้เป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามระเบียบของทางราชการ

3.4 จัดทำแผนการเรียนการสอน

3.5 ส่งเสริมให้หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการจัดการศึกษา พื้นฐานการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาคุณภาพชีวิต

3.6 สนับสนุน สื่อ อุปกรณ์ คู่มือครูและนักศึกษา หลักสูตร แบบเรียนและ หลักฐานทางการศึกษาต่าง ๆ

3.7 ยกย่อง ชมเชย ประกาศเกียรติคุณให้กับหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน

4. ฝ่ายศูนย์การเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ และกำหนด ปัญหาความต้องการของตนเองได้ จัดทำแผนงานและกิจกรรมด้านการศึกษา โดยใช้ทรัพยากร แหล่งวิทยาการท้องถิ่น ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุน กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้เป็นระบบเครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ลักษณะ งานที่ปฏิบัติ มีดังนี้

4.1 สํารวจและรวบรวมวิทยาการต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อจัดเป็นศูนย์การเรียน

4.2 ประสานงานแหล่งวิทยาการ ผู้รู้ ผู้ชำนาญการท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์การเรียน

4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาพื้นฐานการศึกษาสายสามัญ การศึกษา สายอาชีพและการศึกษาคุณภาพชีวิต ในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.4 จัดแสดงสื่อและนิทรรศการตามสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

4.5 แนะนำด้านการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาคุณภาพชีวิต

4.6 ประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

5. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาชุมชน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการส่งเสริมสนับสนุน จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์และกำหนด ปัญหาความต้องการของตนเองได้ จัดทำแผนงานและกิจกรรมด้านการศึกษา โดยใช้ทรัพยากร แหล่งวิทยาการในท้องถิ่น ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุน การจัดกิจกรรมการศึกษาให้เป็นระบบเครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีดังนี้

5.1 สืบหาและประเมินศักยภาพในด้านขีดความสามารถของชุมชน หรือภูมิปัญญา ที่มีอยู่ในแต่ละชุมชน โดยสืบหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้มีการจัดทำข้อมูลหรือทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้แล้ว

5.2 จัดประเภทลักษณะของชุมชนที่มีขีดความสามารถสูง ที่จะ เป็นแหล่ง วิทยาการให้กับชุมชนของตนเองหรือระหว่างชุมชน

5.3 กระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนเสนอความต้องการของตนเองและปัญหาในข้อจำกัดของชุมชนที่ต้องการความสนับสนุน

5.4 รวบรวมข้อมูลจากแหล่งวิทยาการ ผู้รู้ ครูชาวบ้าน สาขาคต่าง ๆ ของแต่ละชุมชน

5.5 ร่วมกับชุมชนในการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

5.6 จัดทำข้อมูลและทะเบียนครูในชุมชนที่เป็นเป้าหมายการดำเนินงานโดยละเอียด ตามลักษณะข้อมูลที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอใช้ในการวางแผนและดำเนินงาน

5.7 พบปะพูดคุยทำความเข้าใจ ประสานงานกับครูชาวบ้าน เพื่อเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการต่าง ๆ

5.8 สนับสนุน ส่งเสริม ในด้านสื่อ อุปกรณ์ เทคนิคการถ่ายทอด และอื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของชุมชน

5.9 กำหนดนัดหมาย ทำความตกลงการทำงานร่วมกันของชุมชนและระหว่างชุมชน

5.10 จัดพบปะให้มีการถ่ายทอดความรู้ วิทยาการต่าง ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้หรือการเรียนรู้ของชาวบ้าน และชุมชนด้วยกัน

5.11 ติดตามและประเมินผลงานร่วมกัน

5.12 ยกย่อง ชมเชย ประกาศเกียรติคุณ

การเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (สำนักงาน ก.ค.) กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู สายงานบริหารในสถานศึกษา ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในตำแหน่งงานทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค. 2537 : 37) โดยมีลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแลและการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ การปกครองธุรการหรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ชื่อตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ 1

หน้าที่และความรับผิดชอบ

บริหารงานในฐานะหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานสูง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

วางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดหน้าที่และวิธีดำเนินงานของบุคลากรในศูนย์ ควบคุมดูแล และติดตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการ เช่น การเรียน การสอนและฝึกอบรม จัดทำระเบียบและวัดผลการศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตร แบบที่เป็นชั้นเรียนและแบบที่ไม่เป็นชั้นเรียน แผนการสอนโครงการสอน จัดคู่มือประกอบการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ควบคุมดูแลงานธุรการหรืองานบริหารทั่วไปของศูนย์ เช่น อาคารสถานที่ การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ ทะเบียน และเอกสาร ให้เป็นไปตามระเบียบ ควบคุมดูแล ปกครอง มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ติดตามแก้ปัญหาและนิเทศ บังคับบัญชา ครู อาจารย์ นักศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นให้สามารถปฏิบัติตามหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน ดูแลสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของนักศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น สร้างเสริมความสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่นจัดให้มีกิจกรรม มีการประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา และพัฒนาศูนย์ให้ก้าวหน้าและปฏิบัติการสอนและอบรมวิชาสามัญหรือวิชาชีพในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายวิชาแก่นักศึกษาหรือประชาชน ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

1. ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่ง
 - ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และทำการสอนสถานศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี
 2. เป็นข้าราชการครูซึ่งมีประสบการณ์ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 3 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี
 - 2.2 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี
 - 2.3 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5
3. ได้ผ่านการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค. กำหนด

ความรู้ความสามารถที่ต้องการ

 1. มีความรู้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่
 2. มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ หลักสูตร และพัฒนา

คุณภาพการเรียนการสอน
3. มีความรู้ความเข้าใจงานบริหารสถานศึกษา กฎหมาย กฎระเบียบ

ข้อบังคับแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และสามารถปฏิบัติงานดังกล่าว ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีความสามารถทางด้านการวางแผน กระบวนการกลุ่ม และการ
 ติดต่อสื่อความหมาย ตลอดจนความสามารถในการจัดการเป็นอย่างดี
4. มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารงานบุคคล และมีความสามารถในการ
 ปกครองบังคับบัญชา สามารถเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจภายในสถานศึกษา และระหว่าง
 สถานศึกษากับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. มีความรู้ความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของสถานศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้อง
 กับการศึกษา แผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด นอกจากนั้นจะต้องมีความสามารถในการ
 ตัดสินใจ และการขจัดความขัดแย้งได้ดี
6. มีความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาลและ
 ปัญหาการเมืองของประเทศเพื่อประโยชน์ทางด้านบริหารสถานศึกษา

การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนในระดับ 5 ถึงระดับ 6

ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ 1 ผู้ใดมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนดและได้ผ่านการประเมินตามวิธีการที่ ก.ค. กำหนดแล้ว ให้ได้รับเงินเดือนในระดับ 7 ได้เป็นพิเศษเฉพาะราย เมื่อได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ 7

ปี 2536 กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการคัดเลือกข้าราชการเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (สบอ.) ตามประกาศ อ.ก.ค. กรมการศึกษานอกโรงเรียน ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2536 โดยมีเกณฑ์ดำเนินการคัดเลือกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : ไม่มีเลขหน้า)

1. กลุ่มบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งในข้อ 1.1 หรือ 1.2

1.1 ดำรงตำแหน่ง รักษาการในตำแหน่ง หรือปฏิบัติราชการในหน้าที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน

1.2 ข้าราชการครู/ข้าราชการพลเรือนสามัญ ในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 7

2. กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้ประสานงานอำเภอหรือหัวหน้าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ หรือหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งมีระยะเวลาใน
การปฏิบัติงานในหน้าที่ดังกล่าวมาแล้วรวมระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

3. กลุ่มทั่วไป ได้แก่ ข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมการ
ศึกษานอกโรงเรียน

สำหรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในข้อ 1, 2 และ 3 แล้ว จะต้องเป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปทางการศึกษาหรือทางอื่นที่ ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนและทำการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และกลุ่ม 2 และ 3 ต้องดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และได้รับเงินเดือนในปีงบประมาณ 2536 ไม่ต่ำกว่าขั้น 6,830 บาท

เมื่อได้ดำเนินการคัดเลือกข้าราชการได้ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ในระยะต่อมากรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ 1 (รับเงินเดือนในระดับ 5 - 6) ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอจำนวน 789 แห่งทั่วประเทศ

บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาอำเภอ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2536 : 147 - 185) ได้กำหนดหน้าที่รับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนไว้ ดังนี้คือ

1. ด้านบริหาร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ บุคลากร การเงิน บัญชี พัสดุ จัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานในลักษณะปกครอง บังคับบัญชา ควบคุมดูแล วางโครงการจัดทำแผนปฏิบัติงาน สรุปผลการปฏิบัติงาน ความสามารถในการตัดสินใจ สั่งการ ตลอดจนการทำงานให้เข้ากับผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ด้านส่งเสริมและบริการการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดบริการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา พัฒนา สรรหาบุคลากรเครือข่ายให้จัดกิจกรรมด้านการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ การปฏิบัติงานในลักษณะประสานประโยชน์กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ ตลอดจน การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. ด้านหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสรรหา สรรวจ ให้มีหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยการประสานงานสนับสนุน และกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันในการดำเนินงานการศึกษา ตามรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานในลักษณะสำรวจ สรรหาความพร้อมของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้เป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน
4. ด้านศูนย์การเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับจัดส่งเสริมสนับสนุน ให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอกระจายข่าว จัดศูนย์การเรียน การปฏิบัติงานในลักษณะประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
5. ด้านส่งเสริมการศึกษาชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้เป็นระบบเครือข่าย ระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ได้แก่ การปฏิบัติงานในลักษณะกระตุ้นส่งเสริม

ในการที่ผู้บริหารจะปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของตนให้บรรลุตามเป้าประสงค์ได้จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของตน

กูลิค และเออร์วิค (Gulick and Urwick. 1973 : 6) ได้แบ่งขั้นตอนการบริหารงานออกเป็น 7 ขั้นตอน ใช้ตัวย่อว่า POSDCORB ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคลากร (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Co-ordinating) การรายงาน (Reporting) และงบประมาณ (Budgeting) ในแต่ละขั้นตอนของการบริหารสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ได้มาก ดังนั้น ในด้านการวางแผน (Planning) กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 26) กล่าวว่า การวิจัยเป็นพื้นฐานของการวางแผนการศึกษาทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งว่าในแต่ละสภาพชุมชนมีปัญหาด้านใดบ้าง และจะวางแผนในการศึกษาอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันในบางครั้งยังไม่บรรลุเป้าประสงค์ เรายังไม่รู้ว่าสาเหตุเกิดจากอะไรบ้าง ก็ทำการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการวางแผน เพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาในพื้นที่เหล่านั้น ให้บรรลุเป้าประสงค์

ในด้านการจัดองค์การ (Organizing) ลูเซนส์ (รุ่ง พูลสวัสดิ์. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก Luthans. 1976 : 220 - 225) กล่าวว่า การพัฒนาองค์การจะต้องอาศัยแนวคิดที่เกิดจากการริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีระบบ ระเบียบแบบแผนตามแนวทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่น การศึกษาหาข้อมูลจากที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาองค์การซึ่งอาจจะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยให้ได้ข้อมูลที่ประจักษ์ และสามารถพิสูจน์ได้ว่า องค์การมีปัญหาลักษณะใด อย่างไร จะหาแนวทางและวิธีแก้ไขอย่างไร จึงจะทำให้องค์การนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามแนวทางวิทยาศาสตร์ ส่วนในด้านการอำนวยการหรือวินิจัยสั่งการ (Directing) ถือเป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารจะต้องอำนวยการและวินิจัยสั่งการในเรื่องต่าง ๆ ให้คำแนะนำ ควบคุม ดูแลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพก่อนตัดสินใจทุกครั้ง ผู้บริหารจะต้องพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาให้เพียงพอต่อการตัดสินใจ ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการบริหารก็คือการวิเคราะห์วิจัยสร้างระบบข่าวสารข้อมูลไว้ให้เพียงพอที่จะหยิบใช้ได้ในทุกขณะที่จะทำให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด เหมาะสมกับเหตุการณ์ (วิจิตร ศรีสอาน. 2531 : 48)

ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย

การวิจัย คือ การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบและแบบแผนตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง หรือคำตอบในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผล
อมรชัย ดันติเมธ (2522 : 131 - 132) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยไว้ ดังนี้
คือ

1. กระบวนการวิจัยจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ หรือข้อมูลที่มีอยู่แล้ว แต่นำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ใหม่แตกต่างไปจากจุดประสงค์เดิมของแหล่งข้อมูล
2. การวิจัยมักเป็นการแก้ปัญหา หรือเป็นการตรวจสอบสมมุติฐาน และเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุและผล
3. การวิจัยส่วนใหญ่จะมีการวางแผนด้วยความระมัดระวัง และมีระบบ โดยอาศัยหลักการของการวิเคราะห์ในเชิงเหตุและผล
4. การวิจัยมุ่งหมายที่จะหาข้อเท็จจริงเพื่อพัฒนาทักษะ กฏ และหลักการ เพื่อประโยชน์ในการทำนาย หรือสรุปครอบคลุมไปยังเรื่องอื่น ๆ
5. การวิจัยต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือรอบรู้ในเรื่องที่จะวิจัย ถ้าผู้วิจัยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิจัยก็ต้องทำการค้นคว้า และศึกษาจนสามารถมีความคิดที่แจ่มแจ้งในเรื่องดังกล่าว เพราะการวิเคราะห์หรือประเมินผลการวิจัยนั้น จะต้องมีความรู้เป็นอย่างดีในเรื่องที่ทำการวิจัย
6. การวิจัยจะต้องมีการสังเกต บันทึกและรายงานปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ และถูกต้องแม่นยำ การวิจัยจึงต้องอาศัยข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
7. การวิจัยนั้นต้องเป็นกระบวนการที่ใช้เหตุผลโดยตั้งอยู่บนรากฐานของตรรกวิทยา การสรุปผลหรือสรุปข้อมูลต้องปราศจากซึ่งอคติใด ๆ เป็นการเสนอข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา
8. การวิจัยต้องอาศัยความอดทน และพากเพียรของผู้วิจัย โดยเฉพาะในการติดตามรวบรวมข้อมูล การสังเกต ฯลฯ

9. การวิจัยต้องอาศัยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของผู้วิจัย โดยเฉพาะการวิจัยทางสังคมศึกษา หรือทางการศึกษา ซึ่งต้องติดต่อกับหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

10. การวิจัยต้องมีการบันทึก และรายงานผลอย่างละเอียด เพราะบางครั้งสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ในขณะที่ทำการวิจัย อาจเกิดประโยชน์ได้ในภายหลัง

สำหรับงานวิจัยในด้านการศึกษานอกโรงเรียนได้แพร่หลายมาสิบกว่าปีเท่านั้น ตั้งแต่มหาวิทยาลัยเริ่มเปิดสอน สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ และเมื่อได้มีการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2522 และได้มีความก้าวหน้าและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนจำนวนมากขึ้น รูปแบบการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชน สำรวจชุมชน วิเคราะห์งาน ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงระบบงาน และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งรูปแบบการวิจัยมีความเหมาะสมกับสภาพกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนมากที่สุด

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2534 : 1) กล่าวว่า งานวิจัยมีความสำคัญต่องานการศึกษานอกโรงเรียน เพราะว่าการศึกษานอกโรงเรียนมีขอบเขตที่กว้างขวางและมีความหลากหลาย ในแต่ละเรื่องไม่มีสูตรสำเร็จให้ผู้อื่นสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงจำเป็นต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้จากผลการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัยต่อการบริหารการศึกษา สามารถสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การวิจัยเป็นกิจกรรมเพื่อมุ่งแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการบริหารด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์
2. ในการบริหารการศึกษา มีกระบวนการในการบริหาร เช่น การวางแผนการจัดการ กำหนดบุคลากร การจัดทางงบประมาณ ตามกระบวนการของ Luther Gulick (Posdcorb) ทุกกระบวนการจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพื่อตัดสินใจ งานวิจัยสามารถให้รายละเอียดเหล่านี้ เพราะการวิจัยเป็นเรื่องของการเก็บข้อมูล และการใช้ข้อมูล
3. การตัดสินใจในการบริหารการศึกษาทุกด้าน ต้องอาศัยการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การวิจัยเป็นกิจกรรมที่ใช้วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลจึงมีบทบาทช่วยในการตัดสินใจในการบริหารให้ถูกต้อง
4. ในการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยทฤษฎี และหลักการวิจัยเป็นกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทฤษฎี และการค้นหาหลักการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา

5. ในการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องมีการประเมินผลโดยการทดสอบต่าง ๆ การวิจัยจะช่วยให้การประเมินผลของการบริหารการศึกษาให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

6. ในการบริหาร จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่เสมอต้องอาศัยความรู้เริ่มสร้างสรรค์ การวิจัยก็เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ริเริ่มใหม่ ๆ จึงสามารถช่วยเสริมงานบริหารการศึกษาด้านนี้

7. การบริหารการศึกษา เป็นการแสวงหา และระเบียบเพื่อสรุปเป็นหลักจึงต้องอาศัยเทคนิคการวิจัย

8. ภารกิจของการบริหารการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงานบริหาร 4 ด้าน คือ การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานธุรการ การเงิน อาคารและสถานที่ แต่ละภารกิจต้องอาศัยการวิจัย และงานที่ได้จากการวิจัย

"การวิจัย" จึงเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ทำการวิจัยเอง หรือเป็นผู้ใช้ผลงานวิจัยทางการบริหารการศึกษา หรือสนับสนุนงานวิจัยทางการศึกษา ทำให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาการบริหารการศึกษา หรือใช้ในการพัฒนาการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น (สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 2522 : 129 - 138)

การนำผลการวิจัยไปใช้

ประเภทของผู้ใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย ถ้าจำแนกประเภทของการวิจัย โดยใช้ "ผู้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย" เป็นฐานในการจำแนกประเภท จะได้ประเภทของการวิจัย ดังนี้ (ไกรยุทธ ธีรตยาสินันท์. 2535 : 15 - 16)

- (1) การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะตัว
- (2) การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำงานของหน่วยงาน
- (3) การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับภาครัฐ
- (4) การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับภาคเอกชน และ
- (5) การวิจัยเพื่อให้ความรู้/ความเข้าใจแก่สังคม

การวิจัยในลักษณะที่ (1) นั้น ผู้ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในวงแคบแต่ก็เป็นไปได้ว่า ผลของการวิจัยลักษณะนี้อาจใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง ทั้งในลักษณะที่ไม่เจาะจง (สังคม) หรือในลักษณะที่เจาะจง (ภาครัฐ/ภาคเอกชน) หากสภาพของผลวิจัยมีลักษณะในกรณีหลังอย่าง เป็นได้ชัดเจนหรือพิสูจน์ได้แล้ว การวิจัยในลักษณะที่ (1) ก็สามารถจัดเป็นการวิจัยในลักษณะ อื่นในชุดเดียวกันนี้ได้

การวิจัยในลักษณะที่ (2) ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน (ซึ่งอาจอยู่ในภาครัฐหรือ ในภาคเอกชนก็ได้) โดยตรง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินคุณค่าของประโยชน์ดังกล่าว ได้ และสามารถสรุปได้ว่า หน่วยงานดังกล่าวสนใจหรือมีความจำเป็นต้องการใช้ประโยชน์ ดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

การวิจัยในลักษณะที่ (3) เน้นประโยชน์ที่เกิดขึ้นในภาครัฐ โดยรัฐบาล (ผ่านส่วน ราชการต่าง ๆ) สามารถนำไปใช้ในกรณีต่าง ๆ สดแล้วแต่ลักษณะของผลวิจัย ทั้งนี้เพื่อการ แก้ปัญหาที่ได้ หรือเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

การวิจัยในลักษณะที่ (4) มุ่งการสร้างสรรคผลวิจัยที่สามารถใช้ได้คือ ผู้ที่อยู่ใน ภาคเอกชน ผลวิจัยในกรณีที่ (4) นี้ อาจเกิดขึ้นโดยการวิจัยของผู้ที่อยู่ในวงการภาคเอกชน โดยตรง หรือผู้ที่อยู่ในภาครัฐก็ได้ แต่ประโยชน์ใช้สอยเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่อยู่ในภาคเอกชนจะ นำไปใช้ประโยชน์เท่านั้น

การวิจัยในลักษณะที่ (5) เป็นการวิจัยที่ให้การวิจัยที่ไม่สามารถจัดให้อยู่ในประเภท ทั้ง 4 ประเภทใดประเภทหนึ่งได้อย่างชัดเจน แต่โดยสภาพของการวิจัยก็เป็นประโยชน์ต่อสังคม ได้ เมื่อมีการนำไปประยุกต์ใช้หรือไปสานต่อผลวิจัยนั้น ๆ การวิจัยในลักษณะที่ (5) อาจกล่าว ได้ว่า เป็นการวิจัยที่มีผู้สามารถใช้ประโยชน์ได้ไม่เด่นชัดหรือเจาะจงตัวได้ และโดยนัยนี้เองจัด เป็นการวิจัยที่มีความเร่งด่วนน้อยโดยเปรียบเทียบกับการวิจัยประเภทที่ (2) ที่ (3) และ ที่ (4)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537 : 9 - 12) กล่าวว่า ผลงานวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อ การนำไปใช้ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) เป็นงานวิจัยที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (Relevancy) เช่น ผู้บริหาร หลักสูตรต้องการปรับปรุงหลักสูตรผลิตครูระดับปริญญาตรี ผู้บริหารหลักสูตรก็ย่อมต้องการผลงาน วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรดังกล่าว เช่น การเรียนการสอนในหลักสูตร การติดตามผลบัณฑิตจาก หลักสูตร เป็นต้น

2) เป็นงานวิจัยมีคุณภาพถูกต้อง เชื่อถือได้ (Quality) โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1) ความเป็นปัญหาและความสำคัญของปัญหาวิจัยหรือโจทย์ ดังคำถามวิจัย (Research Question) ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมเพียงใด

2.2) ความสอดคล้องและความเหมาะสมของระเบียบวิธีวิจัยกับปัญหาวิจัย

2.3) ออกแบบวิจัยเหมาะสมเพียงใด

2.4) ดำเนินการวิจัยตามกรอบแห่งจริยธรรมหรือไม่เพียงใด

2.5) การนำเสนอผลการวิจัยถูกต้อง ชัดเจนเพียงใด

2.6) ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการเพียงใด และหรือมีประโยชน์ด้านการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติเพียงใด ใช้ประโยชน์ได้จริงแค่ไหน

3) เป็นงานวิจัยที่ยังทันสมัย ใช้ได้ในบางกรณีกำหนดเวลาที่แน่นอนในการใช้ผลงานวิจัย ผู้วิจัยต้องทำวิจัยเสร็จภายในเวลาที่กำหนด (Timeliness)

4) เมื่อผลการวิจัยแต่ละเรื่องมีการขัดแย้งกัน ถ้าไม่มีการสังเคราะห์งานวิจัยก็ไม่สามารถหาข้อสรุปนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง สภาพการณ์และปรากฏการณ์มีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับตัวแปรจำนวนมาก ในขณะที่งานวิจัยแต่ละเรื่องศึกษาเฉพาะตัวแปรบางตัวในสภาพการณ์ที่มีการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน มีการควบคุมตัวแปรต่างกัน ย่อมให้ผลสรุปที่ใกล้เคียงกับสภาพการณ์ที่แท้จริง และมีความเหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสังเคราะห์งานวิจัยที่ทำ เป็นการวิจัยแบบเต็มรูป มีเป้าหมาย คือ แสวงหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการที่มีระบบ และเชื่อถือได้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ต้องเริ่มจากการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้ไปถึงผู้ใช้ประโยชน์ในหลาย ๆ รูปแบบ และรวดเร็ว ทันต่อการใช้ประโยชน์ ซึ่งอาจนำผลงานไปใช้โดยตรงหรือทางอ้อม เพื่อเป็นการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการในการเผยแพร่ผลงานวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยสามารถทำได้หลายวิธีคือ

1. พิมพ์เป็นรูปเล่มเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ
2. พิมพ์ลงวารสาร/จุลสาร

3. จัดประชุม/สัมมนาเพื่อเผยแพร่งานวิจัยโดยเฉพาะ
4. เสนอในที่ประชุมทางวิชาการ
5. สรุปเป็นบทคัดย่อเสนอผู้บริหาร เสนอในที่ประชุมย่อยของหน่วยงาน
6. รวบรวมบทคัดย่องานวิจัยของหน่วยงานพิมพ์เป็นเล่ม
7. เผยแพร่ในรูปจดหมายข่าว/แผ่นปลิว/แผ่นพับ เป็นต้น
8. อาศัยสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์

การจะเผยแพร่โดยวิธีใดนั้นต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย คือผู้ฟังและผู้อ่าน เพื่อที่จะเป็นที่เข้าใจแก่กลุ่มต่าง ๆ ได้โดยถูกต้อง นอกจากการเผยแพร่ผลงานวิจัยแล้ว ลักษณะของการวิจัยและคุณภาพของงานวิจัย ก็เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์การที่จะปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย เพื่อให้สามารถนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์ได้นั้น อาจดำเนินการได้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นปัจจัย ขั้นดำเนินการ และขั้นผลผลิต

ขั้นปัจจัย ควรดำเนินการโดย

1. ให้หลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะผู้ที่ใช้ผลงานวิจัยมีส่วนร่วมในการกำหนดเรื่องและแนวทางวิจัย
2. ให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารการวิจัย
3. วางแผนและทิศทางของการวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดเรื่องที่จะวิจัยและช่วงเวลาการวิจัยให้ชัดเจน

4. เน้นความสำคัญของการอุดหนุนทุนวิจัย

ขั้นดำเนินการ ควรดำเนินการโดย

1. ให้ผู้ใช้ผลวิจัยได้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัยด้วย
2. ปรับปรุงวิธีการวิจัยให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
3. ทำวิจัยให้เสร็จทันตามกำหนดเวลา

ขั้นผลผลิต ควรดำเนินการโดย

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะรับผลวิจัยให้ชัดเจน ออกรายการให้มีหลายรูปแบบ และใช้สื่อในการรายงานผลการวิจัยหลาย ๆ ประเภท
2. จัดทำรายงานสำหรับผู้บริหาร
3. เสนอผลวิจัยให้สอดคล้องกับจังหวะ และเวลาของผู้กำหนดนโยบาย (สภาวิจัย

ฉลองภพ สุกงกรกาญจน์ (2535 : 6 - 9) กล่าวถึงการที่จะให้ผู้นำวิจัยไปใช้ ในทางปฏิบัตินั้นมีอยู่ 2 แนวทางคือ

1. ด้าน บน - ล่าง (Top - Down) เป็นการวิจัยเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการ วางแผน และกำหนดนโยบาย ทำให้ผู้บริหารนำมาใช้แก่หน่วยปฏิบัติต่าง ๆ

2. ปฏิบัติงานร่วมกัน (Partnership) การทำวิจัยแบบ Top Down นั้นใช้ ประโยชน์ได้น้อย หากจะให้การวิจัยมีผลในทางปฏิบัติจริง จะต้องมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย กับผู้ปฏิบัติในการพัฒนาความคิดบางอย่างขึ้นมาเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ผู้ปฏิบัติต้องมี ส่วนเป็นเจ้าของความคิดด้วยนักวิจัยจะรู้เรื่อง Conceptual Framework กว้าง ๆ รู้ถึง บัณฑิตที่เกี่ยวข้อง และระเบียบปฏิบัติในรายละเอียดนั้นนักวิจัยจะไม่ทราบ เมื่อนักวิจัยกับผู้ปฏิบัติ ได้ทำงานร่วมกันก็จะทราบขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย เมื่อผลการวิจัยออกมาก็สามารถจะให้ หน่วยปฏิบัตินำไปใช้ได้ทันที การที่จะให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติจริงนั้น นักวิจัย จะต้องระวังด้วยว่าสิ่งที่เสนอผลไปนั้นชัดเจน เพราะผู้นำไปใช้โดยเฉพาะผู้บริหารและ นักการเมือง มักจะนำไปกล่าวอ้าง เพื่อเป็นการสนับสนุนสิ่งที่ตนเองต้องการ ซึ่งคลาดเคลื่อน ไปจากผลการวิจัยที่นักวิจัยเสนอ

สำหรับงานการศึกษานอกโรงเรียน กษมา วรวรรณ ฌ. อยุรยา (2535 : 1 - 4) ได้กล่าวถึงจุดสำคัญที่จะทำให้เกิดมีการนำผลการวิจัยไปใช้คือ

1. ประเด็นปัญหาในการวิจัยตรงตามความต้องการของผู้ที่จะนำไปใช้ การวิจัยจะ ไม่มีการนำไปใช้ในการปฏิบัติเลย ถ้าประเด็นปัญหาในการวิจัยไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้นำไปใช้ โดยเฉพาะผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ บุคคลเหล่านี้ต้องการข้อมูลที่จะสามารถชี้ ประกอบการตัดสินใจในการบริหาร หรือการดำเนินงาน การวิจัยจึงควรเจาะลึกในปัญหา แต่ละเรื่องสำหรับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติต้องการทราบและได้คำตอบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2. ระยะเวลาในการทำวิจัยจะต้องเหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถนำมา ใช้ได้ การทำวิจัยที่ต้องใช้เวลานาน อาจไม่เหมาะสมสำหรับการนำไปปฏิบัติ

3. รูปแบบการวิจัยมีอยู่หลายแบบต้องพิจารณาความเหมาะสม และข้อจำกัดต่าง ๆ ของรูปแบบการวิจัยแต่ละอย่าง เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือ และมีการนำไปใช้

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์สามารถทำได้ 2 ระดับ ได้แก่ ระดับการวาง นโยบาย หรือระดับการวางแผน และระดับปฏิบัติการ

1. ในระดับนโยบายหรือระดับการวางแผนนั้น จะต้องมีข้อมูลที่มากพอ โดยเฉพาะถ้าเป็นการวางแผนนโยบาย หรือการวางแผนระดับสูง ๆ ขึ้นไป ก็ยิ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลมาก เช่น การวางแผนระดับชาติ หรือระดับภูมิภาค แต่ถ้าหากเป็นการวางแผนระดับที่เล็กลง เช่น ระดับจังหวัด หรือระดับอำเภอ ข้อมูลที่ต้องการก็อาจเล็กลงตามสัดส่วน และข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการนำผลงานวิจัยมาใช้ประกอบการพัฒนาเพื่อวางแผนนโยบาย และการวางแผนนั้น ผู้ใช้จะต้องรู้ว่าควรนำเอาข้อมูลจากการวิจัยชนิดใดมาใช้ เพราะงานวิจัยบางประเภทอาจจะใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนระดับสูงได้ แต่งานวิจัยบางประเภทอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้เฉพาะการกำหนดนโยบายและวางแผนระดับล่างเท่านั้น

2. ในระดับปฏิบัติ ผลงานวิจัยสามารถนำมาใช้ได้ เพื่อแก้ไข หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานที่หน่วยงานดำเนินการอยู่ หรือที่จะดำเนินงานต่อไปในอนาคต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลการค้นพบในงานวิจัยแต่ละชิ้น

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2534 : 11 - 12) กล่าวถึงการนำผลการวิจัยไปใช้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการทำงานวิจัยโดยปกติเป้าหมายของการทำงานวิจัยอาจจะแบ่งออกได้ 2 ลักษณะคือ

1. การทำวิจัยเพื่อการพัฒนาศาสตร์หรือหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมในศาสตร์สาขาต่าง ๆ การทำวิจัยในลักษณะนี้ควรเป็นการทำวิจัยในหน่วยงานที่มีลักษณะการทำงานเป็นงานทางด้านวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยต่าง ๆ

2. การทำวิจัยเพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติ งานวิจัยประเภทนี้เป้าหมายสำคัญอยู่ที่ความต้องการในการหาความรู้หรือแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานที่ปฏิบัติให้เจริญก้าวหน้าหรือแก้ไขข้อบกพร่องของงานที่ปฏิบัติให้ดีขึ้น ซึ่งลักษณะของการทำงานวิจัยประเภทนี้ก็คือ งานวิจัยในหน่วยงานปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น หน่วยงานราชการ กรม กองต่าง ๆ นั่นเอง ดังนั้นจุดหมายปลายทางของการทำงานวิจัยจึงไม่ใช่หยุดแต่เพียงการให้ความรู้ให้คำตอบในเรื่องที่สนใจศึกษาเท่านั้นแต่ยังหวังผลถึงการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพอีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงขอบข่ายการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในด้านเป้าหมายของการนำผลการวิจัยไปใช้ ผลที่ได้จากการวิจัยมีประโยชน์หลายประการด้วยกันในการปฏิบัติงาน อันได้แก่

1. การวิจัยสามารถนำไปใช้ในการริเริ่มงานใหม่ ๆ ริเริ่มโครงการใหม่เนื่องจากงานวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ขึ้นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการคิดและสร้างรูปแบบใหม่ ๆ ของงานและโครงการต่าง ๆ และที่สำคัญงานวิจัยยังสามารถทำให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เหล่านั้นว่ามีโอกาสที่จะสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2. การใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้ว การพัฒนาเป็นหัวใจของการปฏิบัติงาน เนื่องจากสภาพของปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การปฏิบัติงานจึงไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่ได้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา กระบวนการพัฒนาย่อมเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายประการ ดังนั้นความพยายามในการพัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงมิสามารถทำได้โดยใช้สามัญสำนึก ด้วยเหตุนี้กระบวนการวิจัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะให้ข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ผลการวิจัยจึงมีบทบาทสำคัญในด้านการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง

3. การใช้ผลการวิจัยในการแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ การปฏิบัติงานต่าง ๆ แม้จะมีการวางแผนอย่างดีเยี่ยมก็มิใช่เป็นเครื่องประกันว่าจะทำให้ได้ผลตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ทั้งนี้ก็เพราะว่าเงื่อนไขของความสำเร็จยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ จึงมักจะเกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอยู่ตลอดเวลา การแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องมีแนวทางหลายประการ นับตั้งแต่การใช้ประสบการณ์ของตนเอง การใช้ความรู้และข้อค้นพบของคนอื่น แต่ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือการใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือเพื่อหาคำตอบของปัญหา และแนวทางแก้ไข ผลของการวิจัยจะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขปัญห และข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการปฏิบัติงาน

จรรยา สุวรรณทัต (2520 : 46) ได้แสดงให้เห็นว่า ในด้านปัญหาในการใช้ผลการวิจัย การวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทยยังไม่เป็นที่ยอมรับและให้ความเชื่อถือในการปฏิบัติอย่างแท้จริง ผู้ทำวิจัยหรือหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ ทำการวิจัยไปตามความสนใจของตนเอง ผู้ปฏิบัติและผู้ใช้ผลการวิจัยยังคงปฏิบัติ และใช้ความคิดของตน ถึงแม้ปัจจุบันจะมีการใช้ผลวิจัยมากขึ้น และอยู่ในวงการต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น เพราะมีการทำงานประสานระหว่างผู้ผลิต และผู้ใช้งานวิจัยมากขึ้น แต่ก็ยังมีขีดจำกัดในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยเฉพาะการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อวางนโยบายในระดับต่าง ๆ ของผู้บริหารนั้นมียุ่่น้อย การยอมรับความสำคัญของงานวิจัยเป็นไปในรูปที่แสดงออกทางคำพูดมากกว่าการกระทำโดยแท้จริง ผลที่ตามมาก็คือ ทำให้ผู้วิจัย

ในสถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ ขาดแรงจูงใจ ศึกษา ค้นคว้าปัญหาต่าง ๆ และเกิดความท้อถอย เพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ วัลลภ กันภัย (2532 : 14) ที่ว่า สาเหตุที่ผู้บริหารและคณาจารย์ทางการศึกษา ไม่นำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา เนื่องจากสาเหตุ 4 ประการ คือ

1. เพราะงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มิได้ตอบคำถามที่ผู้บริหาร และคณาจารย์ต้องการทราบในการแก้ปัญหาและพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ
2. เพราะงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มิได้มีคุณภาพไม่น่าเชื่อถือ
3. เพราะการเผยแพร่ผลการวิจัยยังไม่ถึงมือผู้ใช้
4. เพราะผู้บริหารและคณาจารย์ส่วนใหญ่มิได้เห็นคุณค่าของงานวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผลงานวิจัย จากการศึกษาผลงานการวิจัยภายในประเทศ มีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สมศักดิ์ วิราพร (2513 : 70 - 71) ได้วิจัยการบริหารงานของสภาวิจัยแห่งชาติ และได้สรุปผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการสัมภาษณ์กรรมการสาขาวิชาการต่าง ๆ ของสภาวิชา รวม 10 สาขา จากการสุ่มตัวอย่าง ประชากรมาร้อยละ 10 ของจำนวนกรรมการสาขาทั้งหมดที่มีอยู่ 153 คน ปรากฏว่ากรรมการสาขาส่วนใหญ่ ทั้งฝ่ายวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ร้อยละ 43.75 ของกรรมการทั้งสองฝ่าย ให้ความเห็นตรงกันว่าผลการวิจัยได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการพอควร นอกจากนั้น มีกรรมการสาขาให้ความเห็นแตกต่างกันออกไปเป็นสามกลุ่ม ซึ่งพอจะสรุปดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง ให้ความเห็นว่าผลของการวิจัยนำไปใช้แก้ปัญหาได้ในระยะยาว และผลของการวิจัยมีประโยชน์ทางอ้อม

กลุ่มที่สอง ให้ความเห็นว่า ผลของการวิจัยใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้มาก ให้ประโยชน์ในด้านการศึกษา และช่วยแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศได้

กลุ่มที่สาม ให้ความเห็นว่า ผลของการวิจัยมีประโยชน์มากหากรัฐบาลยอมรับ และนำผลการวิจัยไปใช้ การที่ผลการวิจัยใช้ประโยชน์ได้น้อยส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการพิมพ์ผลการวิจัยล่าช้า

อีแมนส์ (จรรยา สุวรรณทัต. 2519 : 95 ; อ้างอิงมาจาก Emans. n.d.)
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแมริแลนด์ ได้เขียนบทความไว้เรื่องหนึ่ง กล่าวว่าได้มีการ
 ประเมินค่าร้อยละของการตัดสินใจที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการศึกษา การตัดสินใจดังกล่าวอาศัย
 ผลที่ค้นพบจากการวิจัย พบว่า มีช่วงอยู่ระหว่างร้อยละ 3 - 30 กล่าวสั้น ๆ ก็ คือ ได้มีการใช้
 ผลการวิจัยเพื่อตัดสินใจบางประการเพียงร้อยละ 3 - 30 เรื่องนี้ที่จริงเป็นของลำบาก
 เพราะผู้บริหารก็อยากจะใช้ผลการวิจัยที่จะช่วยตัดสินใจในเรื่องของการปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ
 ส่วนผู้วิจัยก็พยายามจะศึกษาเพื่อหาคำตอบที่ค่อนข้างจะเฉพาะเจาะจงของตน อย่างไรก็ตาม
 เป็นที่ยอมรับกันว่าผลการวิจัยอาจจะช่วยผู้บริหารให้ใช้ความรู้จากข้อเท็จจริงมากกว่าการเดาสุ่ม
 และช่วยให้ผู้บริหารได้คำนึงล่วงหน้าถึงผลของโอกาสและความผิดพลาดที่อาจจะเกิดจากอิทธิพล
 ของตนได้

ปี พ.ศ. 2522 มาณี สมิธสัมพัทธ์ และคนอื่น ๆ (2521 - บทคัดย่อ) ได้ทำการ
 วิจัยเรื่องการสำรวจการนำผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไปใช้ โดยมีวัตถุประสงค์
 เพื่อสำรวจงานวิจัยของอาจารย์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระหว่างปี 2515 - 2518 เป็น
 ประเภทงานวิจัยบริสุทธิ์ หรือวิจัยประยุกต์ แต่ละประเภทเป็นการวิจัยสาขาวิทยาศาสตร์
 สังคมศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์ และได้ถูกนำไปใช้แล้วหรือไม่ หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ
 มหาวิทยาลัยได้นำผลงานวิจัยของอาจารย์ไปใช้ในลักษณะใด กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม
 คือ กลุ่มอาจารย์จำนวน 210 คน สุ่มจากผู้รับทุนอุดหนุน กับกลุ่มผู้แทนมหาวิทยาลัย 8 แห่ง
 การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า ระหว่าง ปี 2515 - 2518
 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย 295 เรื่อง และมหาวิทยาลัยทั้ง
 8 แห่งให้ทุน 486 เรื่อง ทั้ง 781 เรื่องนี้แยกออกเป็น สาขาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 80.20
 สังคมศาสตร์ร้อยละ 16.13 และมนุษยศาสตร์ร้อยละ 3.59 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 โครงการวิจัยมากที่สุดคือร้อยละ 66.3 ของงานวิจัยทั้งหมด และจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า
 ร้อยละ 75.4 ของงานวิจัยเป็นวิจัยประยุกต์ และมีสัดส่วนมากกว่างานวิจัยบริสุทธิ์ กับงานวิจัย
 บริสุทธิ์ผสมประยุกต์อย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยเหล่านี้ร้อยละ 73 เป็นงานวิชาสาขาวิทยาศาสตร์
 ทางด้านสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มีจำนวนน้อยและสัดส่วนของงานวิจัยทั้ง 3 สาขา
 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ในปี พ.ศ. 2521 ทวีป อภิลิทธิ์ (2521 : 67 - 69) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารวิทยาลัยครู ที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี 17 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่ง เพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณ การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารวิทยาลัยครู โดยแยกตามตำแหน่ง อายุ คุณสมบัติ และประสบการณ์ โดยให้ผู้บริหารวิทยาลัยครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 184 คน ตอบแบบสอบถาม จากผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีวุฒิต่างกัน มีลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไปมีลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างจากผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี มีลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างจากผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ศศิธร พิรุณติ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสำรวจปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ และศึกษาความแตกต่างของปัญหาและปริมาณการใช้ผลงานวิจัยตลอดจนประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารที่อยู่สถาบัน สาขาวิชา และมีตำแหน่งต่างกัน มีปริมาณการใช้ผลงานวิจัยไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านคุณสมบัติ และประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาเอก มีปริมาณการใช้ผลงานวิจัยมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีปริมาณการใช้ผลงานวิจัยมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัญหาในการให้ผลงานวิจัยของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 151 คน พบว่า

1. ปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยในระดับมากมี 2 ข้อ คือ แม้มีผลงานวิจัยอยู่ การบริหารงานยังคงทำตามแบบแผน และกฎหมาย และผลการวิจัยไม่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้ง

2. ปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยในระดับปานกลางค่อนข้างมากมี 10 ข้อ คือ

2.1 ผลงานวิจัยที่มีอยู่ ส่วนมากเป็นการประเมินผลการทำงาน ทำให้ทราบแต่ สถานภาพและปัญหา แต่ไม่บอกวิธีแก้ปัญหา

2.2 ผลงานวิจัยที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการจะใช้

2.3 มีงานมากไม่มีเวลาศึกษาและสรุปผลงานวิจัยได้ละเอียด

2.4 ผลงานวิจัยขาดความเฉพาะเจาะจง

2.5 ผลงานวิจัยเน้นทางทฤษฎี ไม่สามารถนำไปใช้ได้

2.6 ไม่ทราบว่ามีงานวิจัยเรื่องอะไร

2.7 ไม่มีเวลาค้นคว้าเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

2.8 เกิดปัญหาในการได้รับความยินยอม และความร่วมมือจากบุคลากร

2.9 ไม่แน่ใจว่าผลการวิจัยนำไปแก้ปัญหาได้จริง

2.10 ผลวิจัยไม่ต่างจากความคาดหวัง ไม่เห็นความจำเป็นของการใช้

3. ปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย มี 5 ข้อ คือ

3.1 ขาดความเชื่อมั่นในผลวิจัย

3.2 งานวิจัยระดับอุดมศึกษาเป็นเรื่องใหม่ ไม่มั่นใจการนำไปใช้

3.3 ผลงานวิจัยล้าสมัยไม่ทันสมัย

3.4 งานวิจัยส่วนมาก เกี่ยวกับการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

3.5 ภาษาที่ใช้เป็นวิชาการมากเกินไป จนยากแก่การเข้าใจ

4. ปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยในระดับน้อยมี 2 ข้อ คือ ผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน ให้ใช้ และผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย

จินตนา วิศิษฐ์วงศ์ (2536 : 75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสถานภาพการวิจัย ของประเทศไทย ปี 2525 - 2527 พบว่า ลักษณะของการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ นั้น สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- (1) เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยต่อไป
- (2) เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ทำการวิจัย
- (3) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- (4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
- (5) เพื่อบริการความรู้แก่ประชาชนและภาคเอกชน
- (6) เพื่อนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2535 : 67) ได้สรุปข้อค้นพบจากโครงการวิจัยที่ทำการศึกษาค้นคว้าว่า ได้มีผู้ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หลายด้านด้วยกัน โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- (1) เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยต่อไปร้อยละ 17.19
- (2) เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ทำการวิจัยร้อยละ 15.11
- (3) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 14.48
- (4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตร้อยละ 14.28
- (5) เพื่อบริการความรู้แก่ประชาชนร้อยละ 13.47
- (6) เพื่อบริการความรู้แก่ภาคเอกชนร้อยละ 13.15
- (7) เพื่อนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ร้อยละ 11.34
- (8) อื่น ๆ ร้อยละ 0.59

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเผยแพร่ผลงานวิจัย จินตนา วิศิษฐ์วงศ์ (2532 : 131) ได้ทำการศึกษาสถานภาพการวิจัยของประเทศปี 2525 - 2527 พบว่าหน่วยงานวิจัยด้านต่าง ๆ ส่วนมากจะทำการเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยจัดพิมพ์เป็นรายงานผลงานวิจัย รองลงมาทำการเผยแพร่โดยนำลงพิมพ์ในวารสารหรือจุลสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิจัยในลักษณะพิมพ์ในรายงานประจำปีของหน่วยงาน เขียนเป็นบทความลงหนังสือพิมพ์ วิทยุหรือโทรทัศน์มีน้อย

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2535 : 66) ได้สรุปปัญหาในการเผยแพร่ผลงานวิจัยว่า ประกอบด้วยหลายด้านทั้งตัวบุคลากร งบประมาณ หน่วยงานที่ทำการสื่อในการเผยแพร่ และผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยได้พบว่ามีโครงการวิจัยที่ผู้วิจัยมีความตั้งใจว่าจะทำการเผยแพร่ แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการในเรื่องนี้ ซึ่งมีประมาณร้อยละ 30.70

นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการต่อเนื่องที่สิ้นสุดการวิจัยหลังปีงบประมาณ 2533 รองลงมาคือโครงการวิจัยที่มีระยะเวลา 1 ปี โดยมีเหตุผลต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้คือ งานวิจัยยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ผลงานวิจัยยังไม่เป็นที่น่าสนใจ อยู่ระหว่างเตรียมการเผยแพร่เป็นผลงานวิจัยที่ใช้เฉพาะหน่วยงาน ยังไม่มีสื่อที่จะทำการเผยแพร่ และไม่มียงบประมาณในการเผยแพร่

ส่วนโครงการวิจัยที่ไม่ได้เผยแพร่มีประมาณร้อยละ 8.00 มีเหตุผลพอสรุปได้ดังนี้คือ ไม่ได้ผลตามวัตถุประสงค์และแผนงาน ยุติโครงการ เป็นงานวิจัยเฉพาะหน่วยงาน นโยบายเปลี่ยนแปลง ไม่มีหน่วยงานที่จะดำเนินการเผยแพร่ และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการวิจัย 1 ปี และโครงการที่สิ้นสุดหลังปีงบประมาณ 2533

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในต่างประเทศ

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในต่างประเทศไว้ ดังนี้

แมคฟี (McPhie. 1960 : 377 - 385) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบในการใช้ และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกในสาขาการศึกษา การสอนสังคม โดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ในสาขาดังกล่าว 385 เรื่อง ที่ทำขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1934 - 1957 ในมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และสอบถามอาจารย์บรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ตัวแทน คิยักเก่า และผู้ทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว,

ผลการวิจัยพบว่า จากข้อมูลการให้ยืมของห้องสมุดที่ได้มาร้อยละ 68 ของวิทยานิพนธ์ที่นำมาศึกษาวิจัย พบว่าวิทยานิพนธ์ จำนวน 8 เรื่อง ไม่เคยมีการยืมไปใช้เลย แม้ว่าจะทำเสร็จไปแล้วอย่างน้อย 2 ปี เกือบร้อยละ 75 ของวิทยานิพนธ์ที่นำมาศึกษาวิจัย ถูกยืมโดยเฉลี่ยอย่างมากปีละ 2 ครั้ง ส่วนวิทยานิพนธ์ที่มีการยืมเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง มีมากกว่าร้อยละ 5 เพียงเล็กน้อย

บอยเออร์ (Boyer. 1973 : 129) ได้วิเคราะห์ความแพร่หลายของเนื้อหาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทางพฤกษศาสตร์ วิศวกรรมเคมี และจิตวิทยา โดยศึกษาจากการพิมพ์เผยแพร่วิทยานิพนธ์ โดยการสอบถามผู้ทำวิทยานิพนธ์ในสาขาต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย มหาวิทยาลัยเทกซัส และทำการสำรวจการอ้างอิงวิทยานิพนธ์ดังกล่าวในระหว่าง ค.ศ. 1965 - 1970 จากดัชนีของห้องสมุด

จากการวิจัยนี้พบว่า จำนวนวิทยานิพนธ์ที่นำมาศึกษา 441 ชื่อเรื่อง มีวิทยานิพนธ์ไม่เคยถูกอ้างอิงถึง แม้ว่าจะมีผู้นำข้อมูลจากวิทยานิพนธ์เหล่านั้นไปใช้คิดเป็นร้อยละ 53 นอกจากนี้ยังมีวิทยานิพนธ์ที่ไม่เคยถูกอ้างอิงถึง และไม่เคยมีผู้นำข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์เลย ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 40 เป็นวิทยานิพนธ์ทางสาขาจิตวิทยา และร้อยละ 9 เป็นวิทยานิพนธ์สาขาพฤกษศาสตร์

จะเห็นได้ว่ายังมีวิทยานิพนธ์อีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ บอยเออร์ มีความเห็นว่าการวิจัยจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ถ้าผลที่ได้จากการวิจัยยังไม่มี การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสาเหตุของปัญหาอาจเนื่องมาจากวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ อยู่ในที่ที่ผู้ใช้ใช้ไม่ได้สะดวก และผู้ทำการวิจัยไม่ได้เผยแพร่ข้อมูล หรือเนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์แล้วให้แพร่หลายออกไปสู่ผู้ใช้โดยทั่วไป

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และผลการวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เป็นอย่างมากทั้งในการริเริ่มงานใหม่ ๆ การพัฒนางานที่ทำอยู่แล้ว และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า การที่ผู้บริหารจะนำผลการวิจัยไปใช้หรือไม่ และใช้มากน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับตัวแปร เช่น ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานที่ทำงาน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน
2. หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน
3. หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน
4. หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการศึกษา โดยแบ่งหัวข้อตามลำดับคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอาเภอ จำนวน 789 แห่งทั่วประเทศ
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ คือ แบ่งกลุ่มตามสภาพภูมิศาสตร์ เป็น 5 ภาค ในแต่ละภาค สุ่มตัวอย่างจังหวัด จำนวน 40% ของแต่ละภาคเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอของทุกอาเภอในจังหวัดที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
ภาคกลาง มีประชากร 17 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 7 จังหวัด มีหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ 49 คน ภาคเหนือ มีประชากร 16 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 6 จังหวัด มีหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ 66 คน ภาคตะวันออก มีประชากร 9 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 4 จังหวัดมีหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ 38 คน ภาคใต้ มีประชากร 14 จังหวัด สุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง 6 จังหวัด มีหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ 70 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชากร 19 จังหวัด สุ่มตัวอย่างได้ 7 จังหวัด มีหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ 99 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 จังหวัด ได้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอจำนวน 322 คน ดังรายละเอียดใน ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวนตาม
สถานที่ตั้งของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
<u>ภาคกลาง</u>	
1. นครนายก	4
2. นครปฐม	7
3. ราชบุรี	9
4. ลพบุรี	11
5. สมุทรปราการ	5
6. สมุทรสงคราม	3
7. สุพรรณบุรี	10
รวม	49
<u>ภาคเหนือ</u>	
1. ลำปาง	13
2. เชียงราย	16
3. อุดรดิตถ์	9
4. ตาก	8
5. ลำพูน	7
6. นครสวรรค์	13
รวม	66

ตาราง 1 (ต่อ)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	
1. ชลบุรี	10
2. ฉะเชิงเทรา	11
3. จันทบุรี	10
4. สระแก้ว	7
รวม	38 จ
<u>ภาคใต้</u>	
1. กระบี่	8
2. ชุมพร	18
3. นครศรีธรรมราช	18
4. ปัตตานี	12
5. พังงา	8
6. สงขลา	16
รวม	70

ตาราง 1 (ต่อ)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค/จังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	
1. กาฬสินธุ์	14
2. นครราชสีมา	25
3. มหาสารคาม	11
4. มุกดาหาร	7
5. ร้อยเอ็ด	17
6. หนองคาย	13
7. เลย	12
รวม	99
รวมทั้งสิ้น	322

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

1. ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วย เครื่องมื่อวัดที่เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ได้แก่

อายุ

วุฒิการศึกษา

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

สถานที่ทำงาน

โดยมีลักษณะงานเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการนำผลการวิจัยไปใช้ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

ด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านงานหน่วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านงานศูนย์การเรียนรู้ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน ว่ามากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

ไม่เคยใช้เลย หมายถึง มีความถี่ในการใช้ 0 ครั้ง / ปี

ใช้นาน ๆ ครั้ง หมายถึง มีความถี่ในการใช้ตั้งแต่ 1 - 6 ครั้ง / ปี

ใช้ปานกลาง หมายถึง มีความถี่ในการใช้ตั้งแต่ 6 - 10 ครั้ง / ปี

ใช้บ่อยครั้ง หมายถึง มีความถี่ในการใช้ตั้งแต่ 11 - 15 ครั้ง / ปี

ใช้เป็นประจำ หมายถึง มีความถี่ในการใช้มากกว่า 15 ครั้ง / ปี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ , ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร แนวคิดทฤษฎีทางด้านการบริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ความรู้เรื่องการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นโครงสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบเนื้อหา

2.3 สอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ มาประกอบ การสร้างแบบสอบถาม

2.4 สร้างแบบสอบถาม ตามโครงสร้างแบบสอบถามและกรอบเนื้อหาที่ได้จาก ข้อมูลในข้อ 2.1 - 2.3 เป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า

2.5 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธาน และกรรมการควบคุม ประสิทธิภาพันตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อหา และภาษา และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญการ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก) โดยใช้เกณฑ์ ความคิดเห็นสอดคล้อง 2 ใน 3

2.6 นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ในช่วงเดือนธันวาคม 2539 ในจังหวัดขอนแก่น พัทลุง ปทุมธานี สมุทรสาคร และน่าน นำผลที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ โดยใช้ค่าความสัมพันธ์ (Correlation)

2.7 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความ เชื่อมั่นที่ระดับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อ ออกหนังสือถึงกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

3.2 ส่งแบบสอบถามให้แก่ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และได้สื่อดของติดแสตมป์ จ่าหน้าของ ถึงตัวผู้วิจัยในช่วงเดือน มกราคม 2540

3.3 เมื่อครบกำหนด 30 วัน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 291 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 90.68 ของแบบสอบถามที่ส่งไป 322 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For the Social Sciences) เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อตอบปัญหาการวิจัยดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียน สถานที่ทำงาน ทว่าการวิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

4.2 การศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในงานปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทั้ง 5 ด้าน ทว่าการวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วประเมิน โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1.00 - 1.80	หมายถึง	ไม่เคยใช้ผลการวิจัยเลย
1.81 - 2.60	หมายถึง	ใช้นาน ๆ ครั้ง
2.61 - 3.40	หมายถึง	ใช้ปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	ใช้น้อยครั้ง
4.21 - 5.00	หมายถึง	ใช้เป็นประจำ

4.3 การเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 5 ด้าน ทว่าการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว ใช้สถิติทดสอบ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การตรวจสอบอำนาจจำแนกรายข้อของคำถามใช้สูตร (Forguson, 1976 : 152) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2}{n_H} + \frac{S^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
n_H, n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

1.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด
n	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งชุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

2.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 .:

74)

$$S.D. = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

2.2 ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

สองกลุ่ม (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 180)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1, 2

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1, 2

n_1, n_2 แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่ม 1, 2

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2 + \left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

2.3 ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 247)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.4 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Student - q - Statistic แบบ Newman Keul's Method (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 231)

$$q. = \sqrt{\frac{\bar{X}_{\max} - \bar{X}_{\min}}{\frac{M_{sw}}{n}}}$$

เมื่อ q แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
 $\bar{X}_{\max}, \bar{X}_{\min}$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มมีค่าสูงและกลุ่มมีค่าต่ำ
 M_{sw} แทน Mean Squar ภายในกลุ่ม
 n แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

S.D หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t หมายถึง ค่า t ใน t-distribution

F หมายถึง ค่า F ใน F-distribution

df หมายถึง ชั้นแห่งความอิสระ

SS หมายถึง ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง

MS หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง

หมายถึง มินัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตัวแปรที่ศึกษาของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอาเภอ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนำเสนอผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์
บริการการศึกษานอกโรงเรียนอาเภอ 5 ด้าน คือ ด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการ
การศึกษา ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านงานศูนย์การเรียนรู้ และด้านงาน
ส่งเสริมการศึกษาชุมชน โดยการเสนอค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดช่วง
คะแนน (Class Interval) ในการแปลความหมาย

1.00 - 1.80	หมายถึง	ไม่เคยใช้ผลการวิจัยเลย
1.81 - 2.60	หมายถึง	ใช้นาน ๆ ครั้ง
2.61 - 3.40	หมายถึง	ใช้ปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	ใช้บ่อยครั้ง
4.21 - 5.00	หมายถึง	ใช้เป็นประจำ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยวิเคราะห์เป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน และสถานที่ทำงาน

ตอนที่ 4 ผลสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน และสถานที่ทำงาน ดังผลในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวนตาม
สถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัวของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	21	7.22
35 - 46 ปี	166	57.05
46 ปีขึ้นไป	104	35.74
รวม	291	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	227	78.00
สูงกว่าปริญญาตรี	64	22.00
รวม	291	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน		
ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี	27	9.30
ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป	264	90.70
รวม	291	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัวของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ทำงาน		
ภาคกลาง	47	16.20
ภาคเหนือ	47	16.20
ภาคตะวันออก	37	12.70
ภาคใต้	63	21.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	97	33.30
รวม	291	100.00

, จากตาราง 2 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จำนวนตามอายุ ส่วนมากมีอายุระหว่าง 35 - 46 ปี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 57.05 ในด้านวุฒิ การศึกษา พบว่า หัวหน้าศูนย์ฯ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 227 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.00 ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน หัวหน้าศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 90.70 และสถานที่ ทำงานมีหัวหน้าศูนย์ฯ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ในการศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานแยกเป็นรายด้าน และรายข้อ ดังผลในตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยรวม และรายด้าน

การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับการนำผลการวิจัยไปใช้
1. ด้านงานบริหาร	3.57	0.98	ใช้บ่อยครั้ง
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา	3.41	0.87	ใช้บ่อยครั้ง
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน	3.01	1.07	ใช้ปานกลาง
4. ด้านงานศูนย์การเรียน	3.38	0.95	ใช้ปานกลาง
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน	3.09	0.93	ใช้ปานกลาง
รวม	3.34	0.86	ใช้ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านงานบริหาร และด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษายู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง ส่วน ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านงานศูนย์การเรียน และด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานบริหาร

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับการนำผล การวิจัยไปใช้
1. การกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงาน	3.86	1.22	ใช้บ่อยครั้ง
2. การบริหารด้านการเงินและจัดทางงบประมาณ	3.75	1.32	ใช้บ่อยครั้ง
3. การบริหารงานด้านธุรการ	3.68	1.34	ใช้บ่อยครั้ง
4. การบริหารงานด้านสารบรรณ	3.64	1.38	ใช้บ่อยครั้ง
5. การบริหารงานด้านพัสดุและอาคารสถานที่	3.50	1.37	ใช้บ่อยครั้ง
6. การดำเนินการคัดเลือกบุคลากร	2.98	1.22	ใช้ปานกลาง
7. การประเมินผลงานของบุคลากร	3.22	1.18	ใช้ปานกลาง
8. การประสานงานกับเครือข่ายจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในเขตที่รับผิดชอบ	3.80	1.15	ใช้บ่อยครั้ง
9. การจัดทำข้อมูล สถิติ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ	3.80	1.15	ใช้บ่อยครั้ง
10. การนิเทศการปฏิบัติงานของครูอาสา	3.75	1.16	ใช้บ่อยครั้ง
11. การประเมินผลโครงการต่าง ๆ	3.41	1.02	ใช้บ่อยครั้ง
รวม	3.57	0.98	ใช้บ่อยครั้ง

จากตาราง 4 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานบริหารโดยรวมอยู่ในระดับใช้บ่อยครั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง คือ ข้อ 1 การกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ข้อ 8 การประสานงานกับเครือข่ายจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในเขตที่รับผิดชอบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับใช้ปานกลาง คือ ข้อ 6 การดำเนินการคัดเลือกบุคลากร

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับการนำผล การวิจัยไปใช้
12. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ	3.52	1.01	ใช้บ่อยครั้ง
13. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนสายอาชีพ	3.42	1.05	ใช้บ่อยครั้ง
14. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.04	1.08	ใช้ปานกลาง
15. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนา คุณภาพชีวิต	3.29	1.08	ใช้ปานกลาง
16. การพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรในระดับท้องถิ่น	2.93	1.02	ใช้ปานกลาง
17. การจัดบริการด้านแนะแนวการศึกษาให้แก่ นักศึกษา	3.48	1.05	ใช้บ่อยครั้ง
18. การจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษา และให้ ทุนการศึกษา	2.64	1.07	ใช้ปานกลาง
19. การประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา	3.81	1.24	ใช้บ่อยครั้ง
20. การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการศึกษา	3.73	1.19	ใช้บ่อยครั้ง
21. การปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนเทคนิคการสอน	3.42	1.02	ใช้บ่อยครั้ง
22. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.76	1.05	ใช้บ่อยครั้ง
23. การจัดกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.60	1.15	ใช้บ่อยครั้ง
24. การกำหนดแผนงาน วิธีการรับสมัครนักศึกษา ขึ้นทะเบียนและลงทะเบียนนักศึกษา	3.66	1.23	ใช้บ่อยครั้ง
รวม	3.41	0.87	ใช้บ่อยครั้ง

จากตาราง 5 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง คือ ข้อ 19 การประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา รองลงมาคือ ข้อ 12 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับใช้ปานกลางคือ ข้อ 18 การจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษา และให้ทุนการศึกษา

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอด่านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับการนำผล การวิจัยไปใช้
25. การสำรวจความพร้อมของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน	2.94	1.27	ใช้ปานกลาง
26. การส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน	3.02	1.25	ใช้ปานกลาง
27. การจัดทำแผนการเรียนการสอน	3.26	1.28	ใช้ปานกลาง
28. การผลิตสื่อการเรียนการสอน	2.76	1.11	ใช้ปานกลาง
29. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	2.80	1.16	ใช้ปานกลาง
30. การประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน	3.30	1.23	ใช้ปานกลาง
รวม	3.01	1.07	ใช้ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับใช้ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับใช้ปานกลาง คือ การประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รองลงมา คือ การจัดทำแผนการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับใช้ปานกลาง คือ การผลิตสื่อการเรียนการสอน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานศูนย์การเรียนรู้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับการนำผล การวิจัยไปใช้
31. การสำรวจและรวบรวมวิทยาการต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้	3.35	1.11	ใช้ปานกลาง
32. การประสานงานกับแหล่งวิทยาการท้องถิ่นภูมิปัญญา ท้องถิ่น	3.42	1.08	ใช้บ่อยครั้ง
33. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ	3.45	1.08	ใช้บ่อยครั้ง
34. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษา พื้นฐาน การศึกษาสายสามัญการศึกษาสายอาชีพ และการศึกษา เมื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในลักษณะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.56	1.11	ใช้บ่อยครั้ง
35. การจัดแสดงสื่อและนิทรรศการตามสภาพ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.16	1.06	ใช้ปานกลาง
36. การประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.42	1.11	ใช้บ่อยครั้ง
37. การให้บริการแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน	3.73	1.29	ใช้บ่อยครั้ง
38. การให้บริการทางหอกระจายข่าว	2.90	1.17	ใช้ปานกลาง
รวม	3.38	0.95	ใช้ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานศูนย์การเรียน โดยรวมอยู่ในระดับใช้ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง คือ ข้อ 37 การให้บริการแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน รองลงมา คือ ข้อ 34 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาพื้นฐาน การศึกษายาสามัญ การศึกษายาอาชีพ และการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับใช้ปานกลาง คือ ข้อ 38 การให้บริการทางหอกระจายข่าว

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับการนำผล การวิจัยไปใช้
39. การสำรวจและประเมินความสามารถของชุมชน	2.97	1.09	ใช้ปานกลาง
40. การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่เสนอ โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.07	1.08	ใช้ปานกลาง
41. การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถแก่ครูชาวบ้าน	2.66	1.11	ใช้ปานกลาง
42. การจัดทำข้อมูล ทะเบียน ครู ชุมชน ครูชาวบ้านเพื่อ ใช้ในการวางแผนและดำเนินการศึกษาศึกษาชุมชน	3.01	1.09	ใช้ปานกลาง
43. การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับชุมชน	3.20	1.12	ใช้ปานกลาง
44. การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียน	3.51	1.14	ใช้น้อยครั้ง
45. การจัดสิ่งแวดล้อมในชุมชนในเอื้ออำนวยต่อ การเรียนรู้	3.19	1.08	ใช้ปานกลาง
รวม	3.09	0.93	ใช้ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีการนำ
ผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับใช้
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับใช้น้อยครั้ง คือ
ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอก

โรงเรียนข้อที่ 44 รองลงมา คือ ข้อ 34 การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกโรงเรียนร่วมกับชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับใช้ปานกลาง คือ ข้อ 41
การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถแก่ครูชาวบ้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 5 ด้าน คือ ด้านงานบริหาร ด้านส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านศูนย์การเรียนรู้และด้านส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน และสถานที่ทำงาน โดยแบ่งเป็น

3.1 เปรียบเทียบตามระดับอายุ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 1 ที่ว่า "หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน" โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ได้ผลดังตาราง 9 - 14

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำแนกตามอายุ

การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน	ต่ำกว่า 35 ปี N = 21		35 - 46 ปี N = 166		46 ปี ขึ้นไป N = 104	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ด้านงานบริหาร	34.62	11.41	38.60	11.03	41.14	9.86
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา	38.57	12.14	43.62	11.69	46.53	10.16
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน	15.05	6.46	17.55	6.34	19.50	6.22
4. ด้านงานศูนย์การเรียนรู้	24.52	8.62	26.55	7.91	28.20	6.60
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน	19.81	7.22	21.27	6.67	22.51	6.03
รวม	132.57	40.95	147.60	40.39	157.88	33.49

จากตาราง 9 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุ 46 ปี ขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม มากกว่าหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 34 - 46 ปี และอายุต่ำกว่า 35 ปี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน มากกว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 35 - 46 ปี และอายุต่ำกว่า 35 ปี และเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ดังผลในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จ้าแนกตามอายุ แยกเป็นรายด้าน

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านงานบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	894.18	447.09	3.94*
	ภายในกลุ่ม	288	32667.75	113.43	
	รวม	290	33561.93		
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1282.44	641.22	5.11*
	ภายในกลุ่ม	288	36126.15	125.44	
	รวม	290	37408.59		
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	448.66	224.33	5.64*
	ภายในกลุ่ม	288	11449.96	39.76	
	รวม	290	11898.62		
4. ด้านงานศูนย์การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	311.99	155.99	2.75
	ภายในกลุ่ม	288	16347.01	56.76	
	รวม	290	16659.00		

ตาราง 10 (ต่อ)

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	171.31	85.66	2.03
	ภายในกลุ่ม	288	12140.03	42.15	
	รวม	290	12311.34		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	13792.89	6896.44	4.75*
	ภายในกลุ่ม	288	418213.71	1452.13	
	รวม	290	432006.60		

จากตาราง 10 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวม และด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีของ Newman Keuls ดังผลในตาราง 11 - 14

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จานเนกตามอายุ โดยเปรียบเทียบ
เป็นรายคู่

อายุ				
		ต่ำกว่า 35 ปี	35 - 46 ปี	46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{X}$	34.62	38.60	41.14
ต่ำกว่า 35 ปี	34.62	-	3.98	6.52*
35 - 46 ปี	38.60		-	2.54
46 ปี ขึ้นไป	41.14			-

จากตาราง 11 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานบริหารมากกว่า
หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวนตามอายุ โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่

อายุ				
		ต่ำกว่า 35 ปี	35 - 46 ปี	46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{X}$	38.57	43.62	46.53
ต่ำกว่า 35 ปี	38.57	-	5.05	7.96*
35 - 46 ปี	43.62		-	2.91*
46 ปี ขึ้นไป	46.53			-

จากตาราง 12 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา มากกว่าหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 35 - 46 ปี และอายุต่ำกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวนตามอายุ โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่

อายุ		ต่ำกว่า 35 ปี	35 - 46 ปี	46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{X}$	15.05	17.55	19.50
ต่ำกว่า 35 ปี	15.05	-	2.50	4.45*
35 - 46 ปี	17.55		-	1.95*
46 ปี ขึ้นไป	19.50			-

จากตาราง 13 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน มากกว่าหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 35 - 46 ปี และอายุต่ำกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม ของ
หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำแนกตามอายุ โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่

อายุ		ต่ำกว่า 35 ปี	35 - 46 ปี	46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{X}$	132.57	147.60	157.88
ต่ำกว่า 35 ปี	132.57	-	15.03	25.31*
35 - 46 ปี	147.60		-	10.27*
46 ปี ขึ้นไป	157.88			-

จากตาราง 14 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวม มากกว่า
หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีอายุ 35 - 46 ปี และต่ำกว่า 35 ปี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบตามระดับวุฒิการศึกษา ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2
ที่ว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัย
ไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ t ดังผลในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม
และรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จ้าแนกตามวุฒิ
การศึกษา

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี $n = 227$		สูงกว่าปริญญาตรี $n = 64$		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านงานบริหาร	39.54	10.26	38.09	12.40	0.95
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการ การศึกษา	44.75	10.63	42.67	13.61	1.30
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	18.27	6.12	17.36	7.33	1.00
4. ด้านงานศูนย์การเรียน	27.22	7.08	26.20	9.15	0.95
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน	21.68	6.28	21.34	7.35	0.37
รวม	151.46	36.41	145.70	45.57	1.06

จากตาราง 15 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มี
วุฒิการศึกษาต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้าน แตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 2

3.3 เปรียบเทียบตามระดับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ต่างกัน" โดยใช้ค่าสถิติ t ดังผลในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้าน ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี $n = 27$		ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป $n = 264$		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านงานบริหาร	38.15	10.57	39.32	10.79	-0.54
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการ การศึกษา	43.74	14.24	44.35	11.05	-0.27
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	18.44	5.99	18.03	6.46	0.32
4. ด้านงานศูนย์การเรียนรู้	27.07	8.81	26.99	7.46	0.06
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน	21.52	6.95	21.62	6.48	-0.07
รวม	148.92	44.58	150.31	38.03	-0.18

จากตาราง 16 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 3

3.4 เปรียบเทียบตามระดับสถานที่ทำงาน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4
 ที่ว่า "หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน จะมีการนำผล
 การวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน" โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
 ดังผลในตาราง 17 - 18

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนำผลการวิจัยไปใช้
 ในการทำงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำแนกตามสถานที่ทำงาน

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	ภาคกลาง N = 47		ภาคเหนือ N = 47		ภาคตะวันออก N = 37		ภาคใต้ N = 63		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ N = 97	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ด้านงานบริหาร	39.79	10.88	38.02	11.92	37.86	9.98	39.08	10.44	40.13	10.70
2. ด้านงานส่งเสริมและ บริการการศึกษา	45.11	10.72	43.57	13.96	43.89	11.62	43.17	9.27	45.13	11.52
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	19.30	6.57	16.68	7.11	17.24	5.78	17.63	6.29	18.74	6.20
4. ด้านงานศูนย์การเรียน	28.29	7.57	25.89	8.74	25.62	7.07	26.11	6.72	28.00	7.61
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษา ชุมชน	22.06	6.93	21.04	7.75	20.76	6.03	20.78	5.79	22.53	6.27
รวม	154.55	39.21	145.21	45.87	145.57	36.27	146.77	34.18	154.53	38.68

จากตาราง 17 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มี สถานที่ทำงานอยู่ในภาคกลาง มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมมากกว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในภาคอื่น เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา และด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานที่ทำงานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด ส่วนด้าน งานหน่วยจัดการศึกษานอก โรงเรียน และด้านงานศูนย์การเรียน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มี สถานที่ทำงาน อยู่ในภาคกลาง มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด และเพื่อ ทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว ดังผลในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน คะแนนการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จาแนกตาม สถานที่ทำงาน

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านงานบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	4	232.88	58.22	0.50
	ภายในกลุ่ม	286	33329.04	116.54	
	รวม	290	33561.32		
2. ด้านงานส่งเสริมและบริการ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	208.72	52.18	0.40
	ภายในกลุ่ม	286	37199.86	130.07	
	รวม	290	37408.58		
3. ด้านงานหน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4	242.61	60.65	1.49
	ภายในกลุ่ม	286	11656.01	40.76	
	รวม	290	11898.62		
4. ด้านงานศูนย์การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	353.77	88.44	1.55
	ภายในกลุ่ม	286	16305.22	57.01	
	รวม	290	16658.99		

ตาราง 18 (ต่อ)

การนำผลการวิจัยไปใช้ ในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	4	176.73	44.78	1.04
	ภายในกลุ่ม	286	112134.61	42.43	
	รวม	290	12311.34		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	5481.40	1370.35	0.92
	ภายในกลุ่ม	286	426525.20	1491.35	
	รวม	290	432006.60		

จากตาราง 18 แสดงว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มี
สถานที่ทำงานต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวม และรายด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อที่ 4

ตอนที่ 4 ผลสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการ
ปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้า
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 291 คน มีผู้ตอบ
แบบสอบถามปลายเปิด 138 คน ซึ่งสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังผลในตาราง 19 - 20

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบว่ามีปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. มีผลงานวิจัยที่จะศึกษาน้อย เพราะไม่มีแหล่งค้นคว้างานวิจัย	44	15.12
2. มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงาน จึงไม่มีเวลาและนำผลการวิจัยมาใช้	32	11.00
3. มีความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยยังไม่เพียงพอ	23	7.90
4. งานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ในสภาพพื้นฐานที่ปฏิบัติงาน	20	18.21
5. ไม่ได้รับการส่งเสริมหรือกระตุ้นจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูง	18	6.19
6. ภาษาที่ใช้งานวิจัยอ่านยาก	7	3.78

จากตาราง 19 แสดงว่า ปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของ
หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ มีผลงานที่จะ
ศึกษาน้อย เพราะไม่มีแหล่งค้นคว้างานวิจัย และรองลงมาคือ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติมาก จึง
ไม่มีเวลาศึกษาและนำผลการวิจัยมาใช้

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เมื่อทำเสร็จแล้วควรส่งผลให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ	42	14.43
2. กรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัดควรสรุป และรวบรวมงานวิจัยเป็นรูปเล่มแยกเป็นหมวดหมู่ แล้วส่งให้ แก่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	35	12.03
3. จัดแหล่งรวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน ไว้ที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	15	5.15
4. ให้มีการอบรมเรื่องงานวิจัยแก่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ	13	4.47
5. ควรทำผลงานวิจัยให้เป็นรูปธรรม ชัดเจน	8	2.75
6. ควรมีการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยมาใช้ ให้มากขึ้น	7	2.41

จากตาราง 20 แสดงว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ข้อที่มากที่สุดคือ ผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เมื่อทำเสร็จแล้วควรส่งผลให้ทราบด้วย และรองลงมาคือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัด ควรสรุปและรวบรวมงานวิจัยเป็นรูปเล่ม แยกเป็นหมวดหมู่แล้วส่งให้แก่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาต้นคว้าเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในด้านงานบริหาร งานส่งเสริมและบริการการศึกษา งานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน งานศูนย์การเรียนและงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนและสถานที่ทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้ทราบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอรว่านำไปใช้ในด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด มีปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้อย่างไรบ้าง
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ปัญหา และส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนำผลการวิจัยไปใช้มากขึ้น และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 789 แห่ง
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็น 5 ภาค รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 จังหวัด 322 คน ดังนี้

ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดนครนายก นครปฐม ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ
สมุทรสงครามและสุพรรณบุรี

ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดลำปาง เชียงราย อุตรดิตถ์ ตาก ลำพูนและนครสวรรค์

ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัด กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช ปัตตานี พังงา และสตูล

ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และสระแก้ว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ นครราชสีมา มหาสารคาม

มุกดาหาร ร้อยเอ็ด หนองคายและเลย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อออกหนังสือถึงกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในช่วงเดือนธันวาคม 2539 - เดือนมกราคม 2540 จำนวน 322 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.37 ของแบบสอบถามทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ค่าสถิติ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานะภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

5.2 การศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทั้ง 5 ด้าน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วประเมินโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่เคยใช้ผลการวิจัยเลย

1.80 – 2.60 หมายถึง ใช้นาน ๆ ครั้ง

2.61 – 3.40 หมายถึง ใช้นานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง ใช้น้อยครั้ง

4.21 – 5.00 หมายถึง ใช้เป็นประจำ

5.3 การเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า t (t -test) ในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman Keul's Method)

5.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ วิเคราะห์โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญแล้วหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

1.1 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานบริหารมีการนำ

ผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด และด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

1.2 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานบริหารอยู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง ส่วนการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงาน

1.3 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษายู่ในระดับใช้บ่อยครั้ง ส่วนการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา

1.4 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับใช้ปานกลาง ส่วนการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน

1.5 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานศูนย์การเรียนรู้ในระดับปานกลาง ส่วนการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การให้บริการแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

1.6 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

2. การเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

2.1 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 โดยด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 2

2.3 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 3

2.4 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 4

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ มีผลงานวิจัยที่จะศึกษาน้อย เพราะไม่มีแหล่งค้นคว้างานวิจัย รองลงมาคือ มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานมากจึงไม่มีเวลาในการนำผลการวิจัยมาใช้ ส่วนข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เมื่อทำเสร็จแล้วควรส่งผลให้หัวหน้าศูนย์ทราบด้วย รองลงมา คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์ภาคหรือศูนย์จังหวัด ควรสรุปและรวบรวมงานวิจัยเป็นเล่มแยกเป็นหมวดหมู่ แล้วส่งให้แก่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

1.1 จากการที่ พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ สาเหตุจากตัวผู้บริหารเอง โดยที่ผู้บริหารยังไม่เห็นคุณค่าของงานวิจัย

ไม่แน่ใจว่าผลงานวิจัยนำไปใช้แก้ปัญหาได้จริง มีงานมากไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าและนำผล
การวิจัยไปใช้ 2 สาเหตุจากผลงานวิจัย ได้แก่ ผลงานวิจัยล้ำสมัย ผลงานวิจัยที่มีอยู่ไม่ตรงกับ
ความต้องการที่จะใช้ ภาษาที่ใช้ในงานวิจัยยากเกินไป ทำให้ไม่ยากใช้ผลงานวิจัย 3 สาเหตุ
จากการเผยแพร่ผลงานวิจัย ซึ่งยังไม่แพร่หลาย ทำให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอ ขาดแหล่งค้นคว้าผลงานวิจัย ถึงแม้ว่ากรมการศึกษานอกโรงเรียนจะเห็นความสำคัญของ
งานวิจัยและได้จัดประชุมเชิงวิชาการ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ขึ้นทุกปี
แต่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีโอกาสเข้าร่วมการประชุม และการ
เผยแพร่ผลงานวิจัยยังไม่ถึงมือหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอโดยตรง แสดงให้
เห็นว่าการเผยแพร่ผลการวิจัยยังไม่ถึงมือผู้ใช้ และอยู่ในที่ที่ผู้ใช้ใช้ไม่ได้ไม่สะดวก จึงยังไม่มี
นำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ใจทิพย์
เชื้อรัตนพงษ์ (2531 : 20) ที่ว่า ผู้บริหารการศึกษาไม่ได้นำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์
เท่าที่ควร เนื่องจากภาษาที่มักเป็นภาษาสติดียากต่อการเข้าใจไม่มีความชัดเจน รัดกุม ทำให้
ผู้อ่านเกิดความท้อแท้และเบื่อหน่ายที่จะอ่านงานวิจัย และเรวัตน์ สุธรรม (2535 : 11)
ที่ให้ความเห็นเรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน
ว่ายังมีจุดบกพร่องในเรื่องความยาก คนที่ไม่ใช่นักวิจัยจะเห็นว่างานวิจัยเป็นงานเทคนิคมีการใช้
ภาษาหรือศัพท์เฉพาะที่ยากต่อความเข้าใจของนักปฏิบัติ สำหรับสาเหตุจากตัวผู้บริหารและการเผยแพร่
งานวิจัยสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วัลลภ กันภัย (2522 : 14) ที่ว่า สาเหตุที่ผู้บริหารและ
ผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษาไม่นำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา เนื่องจากสาเหตุ 4 ประการ คือ

1. เพราะงานวิจัยที่ผ่านมาส่วส่วนใหญ่ยังไม่ตอบคำถามที่ผู้บริหารและ
ผู้ปฏิบัติงานต้องการทราบในการแก้ปัญหาและพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ
 2. เพราะงานวิจัยที่ผ่านมาส่วใหญ่ยังมีคุณภาพไม่น่าเชื่อถือ
 3. เพราะการเผยแพร่ผลงานวิจัยยังไม่ถึงมือผู้ใช้
 4. เพราะผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ยังไม่เห็นคุณค่าของงานวิจัย
- นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีป อภิสิทธิ์ (2521 : 51)

ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ที่ผู้บริหารวิทยาลัยครูจะระบุตรงกันมากเป็น
อันดับ 1 คือ ไม่มีรายชื่อเรื่องและบทคัดย่อผลงานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว ส่วน ทองซุบ มีตองบัน

(2513 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดบริการและการใช้วิทยานิพนธ์ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการนำวิทยานิพนธ์ในห้องสมุดไปใช้เป็นอันมาก เนื่องจากวิทยานิพนธ์มีน้อยเล่ม และขาดวัสดุที่เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการค้นหาวิทยานิพนธ์ เช่น รายชื่อบรรณานุกรม บทคัดย่อ วารสารที่มีข้อมูลหรือสรุปผลการวิจัย

1.2 จากการที่พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นพผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานบริหารมากที่สุด อยู่ในระดับบ่อยครั้ง และมีการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอต่างก็มีความคิดที่จะพัฒนาหน่วยงานที่ตนเองมีบทบาทและหน้าที่ในการกำกับดูแลให้ก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ การที่จะพัฒนาหน่วยงานให้ก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของหน่วยงาน และจะต้องศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานทุกกระบวนการ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพื่อตัดสินใจ โดยเฉพาะในด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงานซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของการบริหารงาน ข้อมูลต่าง ๆ นี้สามารถหาได้จากผลงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 26) ที่ว่า ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วางนโยบายและผู้บริหาร เพราะการวิจัยจะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ ๆ ทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะนำไปใช้เป็นหลักในการตัดสินใจ เป็นการช่วยให้ปฏิบัติงานได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่างานด้านบริหารเป็นงานที่มีความสำคัญต่อผู้บริหารเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นผลให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นพผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานบริหารมากที่สุด

1.3 จากการที่พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นพผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษายู่ในระดับใช้บ่อยครั้งและมีการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ต้องการทราบแนวทางและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา เพราะถ้ามีการประชาสัมพันธ์ที่ดี เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายก็จะทำให้กลุ่มเป้าหมาย ทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่ทางศูนย์ต้องการแจ้งให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้ทราบและเข้าใจ และเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้าเรียน

มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจสวนดุสิตโพลล์ด้านการประชาสัมพันธ์ของ กศน. (2537 : 7) ที่ว่า การประชาสัมพันธ์ของ กศน. เป็นข่าวการศึกษาที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและครบวงจรมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กศน. ประสบความสำเร็จในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ประชาชนมากที่สุด และทำให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษานอกระบบ จึงเป็นผลให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด

1.4 จากการที่พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับใช้ปานกลาง และมีการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือ การประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายผู้บริหารไม่สามารถดำเนินงานเพียงคนเดียว จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการตกลงปรึกษาหารือและหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้มีแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันและ เป็นการร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนำผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการประสานงานกับบุคลากรในหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันมาใช้สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารของ บรรจบ เนียมมณี (2533 : 22) ที่ว่าการบริหารงานที่ดีประการหนึ่งคือมีกระบวนการติดต่อสื่อสารที่ดีและทั่วถึงทั้งองค์การ จัดให้มีการพบปะประชุมหารือเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาถึงช่องทางที่จะทำให้งานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายได้ดีที่สุดและส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีความใกล้ชิดกัน เข้าใจปัญหาของกันและกัน ทำให้ความสัมพันธ์ในองค์การเป็นไปด้วยดี

1.5 จากการที่พบว่าหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านศูนย์การเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายชื่อ คือการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอต้องการที่จะนำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการห้องสมุดประชาชน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการให้บริการ เนื่องจากห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งบริการด้านหนังสือ และวัสดุความรู้อื่น ๆ แก่ประชาชนโดยไม่จำกัด เพศ วัย ระดับความรู้ แต่ในปัจจุบัน

ในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ยังมีปัญหาและอุปสรรคและยังไม่สามารถสนองความต้องการของคนทุกกลุ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (คิดแนวใหม่ห้องสมุดหน่วยสภาพโกดังหนังสือ. 2537 : 12) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในปัจจุบันยังไม่สามารถจัดบริการ และจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติและการศึกษาของคนทุกกลุ่มอายุได้ จึงควรปรับปรุงรูปแบบการจัดการบริการ และกิจกรรมใหม่ ซึ่งสามารถสนับสนุนการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติรวมทั้งการศึกษาของคนทุกกลุ่มอายุ จึงเป็นผลให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีการนำผลการวิจัยในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนสูงสุด

1.6 จากการที่พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานดำเนินงานส่งเสริมการศึกษาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และมีการนำผลการวิจัยไปใช้สูงสุดเป็นรายข้อ คือการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้บรรลุผลจำเป็นต้องมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากงานการศึกษานอกโรงเรียนมีบุคลากรน้อยแต่มีขอบข่ายงานที่กว้างขวาง ดังนั้นจึงต้องการทำงานระบบเครือข่าย ซึ่งต้องประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประสานงานกับเครือข่ายเพื่อให้ได้รูปแบบการประสานสัมพันธ์ที่เหมาะสมและทำให้การทำงานบรรลุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชวน หลีกภัย (นำชวนร้อนสารร่วมยินดีวัน กศน. 2537 : 8) ที่ว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกคนต้องทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน สนับสนุนส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้พี่น้องประชาชนซึ่งอยู่นอกระบบโรงเรียนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาด้านวิชาการอย่างทั่วถึง จึงเป็นผลให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนมีการนำผลการวิจัยเรื่องประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนมาใช้สูงสุด

2. การเปรียบเทียบการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

2.1 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุต่างกันมีการนำ ผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 โดยหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มี อายุ 46 ปีขึ้นไปมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุ 35 - 46 ปี และต่ำกว่า 35 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการ ปฏิบัติงานด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา และด้านงานหน่วยจัด การศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรเกี่ยวกับอายุมีผลต่อการนำผลการวิจัยไป ใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีอายุ มากกว่า 46 ปีขึ้นไป ทำงานเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้มีประสบการณ์มีความคิดสุ่มรอบคอบ มีความต้องการแสวงหาความรู้ ศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตาม ตำแหน่งและหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อจะหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือปรับปรุง และพัฒนางานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติอยู่ให้ดีขึ้น เห็นความสำคัญของการนำผลการวิจัยมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน โดยไม่ต้องลองผิดลองถูก จึงเป็นเหตุให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งพัฒนาการในวัยของบุคคลและภารกิจเชิงพัฒนาการของ เฮฟวิกเอิร์ท (สัวด์นั้ วัฒนวงศ์. 2536 : 4 - 6 ; อ้างอิงมาจาก Havighurst. 1572) ที่ว่า ภารกิจเชิงพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญ คือการ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในสังคม

2.2 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมี การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมและ เป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 แสดงว่าตัวแปรเกี่ยวกับคุณวุฒิไม่มีผลต่อการนำ ผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลังจากที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารงานใหม่ เพื่อเสริมศักยภาพในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้จัดให้มีการอบรม เพื่อให้ความรู้ในด้านการบริหารงานและการวิจัยให้แก่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และกำหนดให้หัวหน้าศูนย์ทุกคนได้ทำงานวิจัย ทำให้หัวหน้าศูนย์ทุกคนมีความรู้ในการทำวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีป อภิสิทธิ์ (2521 : 68) เรื่อง "การศึกษาลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารวิทยาลัยครูที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี 1 / แห่ง" พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีคุณวุฒิต่างกันมีลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 3 แสดงว่าตัวแปรเกี่ยวกับประสบการณ์ ไม่มีผลต่อการนำผลการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้เข้าไปทำงานในแต่ละพื้นที่ที่มีสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและสภาพปัญหาต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ประกอบกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนทุกคนได้รับการอบรมในด้านการวิจัยทำให้มีประสบการณ์ในการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ได้เท่าเทียมกัน จึงทำให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์ (2531) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากและผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย มีพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 4 แสดงว่าตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานที่ทำงานไม่มีผลต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการคมนาคมสะดวก

และมีการติดต่อสื่อสาร มีสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น ไทยคม ซึ่ง กศน. ได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคมขึ้น เพื่อขยายการให้บริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ทำให้การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาระบบการสื่อสารพัฒนาสื่อการอบรมสำหรับผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งทำให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนมีโอกาสได้รับข่าวสารข้อมูลความรู้อย่างทั่วถึง รวดเร็วและเท่าเทียมกัน เป็นเหตุให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีสถานที่ทำงานต่างกันมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่อง มีผลงานวิจัยที่จะศึกษาน้อย เพราะไม่มีแหล่งค้นคว้างานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเผยแพร่งานวิจัยยังไม่ดีพอ ทั้งในรูปแบบและวิธีการเผยแพร่ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีระบบการสื่อสารที่ดี แต่ผลงานวิจัยยังไม่ถึงมือผู้ใช้ เนื่องจากผู้ที่ทำการวิจัยแล้ว ไม่มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางส่วนมากจะเก็บไว้ในห้องสมุด สถาบันการศึกษาขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วิจัยกับหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จินตนาภา โสภณ (2539 : 48 - 49) พบว่า หน่วยงานวิจัยและนักวิจัยมีปัญหาอุปสรรคในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ ขาดการส่งเสริมเผยแพร่ให้ผลงานวิจัยไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์อย่างเพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานพบว่า ข้อที่เสนอแนะมากที่สุด คือผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมื่อทำเสร็จแล้วควรส่งผลให้หัวหน้าศูนย์ทราบด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอส่วนใหญ่เป็นนิสิตระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ส่งแบบสอบถามให้แก่หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเพื่อให้ได้ข้อมูลทำวิทยานิพนธ์ แต่เมื่อทราบผลการวิจัยแล้วไม่ได้ส่งผลกลับไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จึงเป็นเหตุให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเสนอแนะให้ผู้วิจัยส่งผลการวิจัยให้ทราบเพื่อที่จะนำผลที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการบริหารงาน ปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพในหน่วยงานของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรัช กุมุทมาศ (2531 : 3 - 4) ที่ว่าผู้บริหารต้องศึกษาให้ข้อมูลตัวเลข และผลการวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบในการพิจารณา กำหนดนโยบายแทนที่จะใช้ความคิดเห็นของตนเองมาเป็นพื้นฐานเป็นธรรมดา โดยปราศจาก

ข้อมูลตัวเลขที่ถูกต้อง และเห็นว่าเมื่อผู้จัดทำการศึกษาวิจัยอะไรแล้ว ควรเสนอกลับสู่สภาพพื้นที่นั้นเพื่อการนำไปใช้ ดังนั้นการเผยแพร่งานวิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยควรคำนึงถึงหลังจากได้วิจัยแล้ว เพราะถ้างานวิจัยขาดการเผยแพร่ผลงานแล้วก็จะนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรนำไปพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจทำได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีการจัดประชุมเชิงวิชาการ เพื่อเสนอผลการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียนให้ทั่วถึงในแต่ละภาค เพื่อที่จะทำให้ผู้บริหารในต่างจังหวัดได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมมากขึ้น เนื่องจากการจัดประชุมในส่วนกลางผู้บริหารที่อยู่ในจังหวัดที่ห่างไกลไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ และควรส่งเอกสารสรุปผลการประชุมให้แก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออย่างทั่วถึงทุกศูนย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้
2. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีการสนับสนุนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการวิจัย และปรับปรุงวิธีการเผยแพร่ผลการวิจัยให้มีหลายรูปแบบเพื่อผลการวิจัยจะได้แพร่หลายและส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการนำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่อง และมีระบบสารสนเทศเพื่อบริการให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกและค้นคว้าหาข้อมูลของงานวิจัยในเรื่องต่าง ๆ
3. เมื่อผู้ทำการวิจัย ทำการวิจัยเรื่องใดที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน และได้ผลวิจัยอย่างไร ควรสรุปผลการวิจัยนั้น ๆ แล้วส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยได้รับทราบผล
4. ควรจัดให้มีการอบรม ผู้บริหารเกี่ยวกับการทำวิจัยของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ได้ โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการและวิจัยเชิงคุณภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรสำรวจความต้องการ ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอว่ามีความต้องการใช้ผลการวิจัยเรื่องใด ประเภทใดบ้าง เพื่อไม่ให้
เกิดการสูญเปล่า และเป็นการส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ให้มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา
นอกโรงเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เพื่อจะได้นำผลวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบความ
แตกต่างในการนำผลการวิจัยไปใช้
3. ควรศึกษาค้นคว้าในการนำผลการวิจัยไปใช้ว่ามีปัญหาอะไรมาอย่างน้อยเพียงใด
และหาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. "การนำผลการวิจัยไปใช้," วิจัยสนเทศการศึกษานอกโรงเรียน.

9(2) : 1 - 4 ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2535.

_____. "5 คำถามกับ ดร.กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา," วิจัยสนเทศ การศึกษา

นอกโรงเรียน. 8(3) : 1 - 4 ; กันยายน - ธันวาคม 2534.

กล้า สมตระกูล. "วิจัย เพื่อใส่ตัว," วิจัยสนเทศการศึกษานอกโรงเรียน. 9(1) :

7 - 10 ; มกราคม - เมษายน 2536.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การจัดองค์กรและระบบบริหารการศึกษานอกโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

_____. การศึกษามูลงานวิจัยทางการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2537.

_____. รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 3. กรุงเทพฯ : พิระพัฒนา,

2523.

_____. รายงานการประชุมเชิงวิชาการเพื่อเสนอผลงานวิจัยและนำผลงานการวิจัยไปใช้.

กำแพงเพชร : ม.ป.ท., 2533.

กิตติมา ประติติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์,

2532.

ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์. การประเมินผลระบบบริหารวิจัยของประเทศไทย. เอกสาร

ถ่ายสำเนา, 2535.

ขัตติยา กรรณสูตร และวิชัย รูปชาติ. การบริหารงานวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเอสพรีนติ้ง

เฮ้าส์, 2530.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการวิจัย การติดตามและประเมินผล

ความก้าวหน้าของโครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณ ประจำปี 2533. 2535.

เอกสารโรเนียว.

"คิดแนวใหม่ห้องสมุดหน่วยสภาพโกดังหนังสือ," สยามรัฐ. 22 กุมภาพันธ์ 2537. หน้า 12.

- จรรจา สุวรรณทัต. "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการวิจัยด้านจิตวิทยา," รายงาน
สัมมนาเรื่องพัฒนาการการวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมาวิจัยแห่งชาติ,
2519.
- _____. "การประเมินผลโครงการและการวิจัย," เอกสารรวมคำแหง.
4 : 46 - 60 ; ตุลาคม 2520.
- _____. "การวิจัยกับการพัฒนาการศึกษา," ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 7(1) : 27 -
28 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2526.
- จารึก อาจวารินทร์. การวิเคราะห์ตัวประกอบของนักวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- จินตนา วิศิษฐ์วงศ์. รายงานการวิจัย การศึกษา สถานภาพการวิจัยของประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2527. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย
แห่งชาติ, 2532.
- _____. รายงานผลการวิจัยสถานภาพการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของประเทศไทย ปี
พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2536.
- จินตนาภา ไสภณ. การศึกษาสถานภาพการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย ปี 2536 :
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์. กองนโยบายและวางแผนการวิจัย สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2539.
- เจริญ ไวรวัจนกุล. การบริหารบุคคลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- จิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. "นักวิจัยคุย," วิจัยการศึกษา. 11(5) 20 ; มิถุนายน -
กรกฎาคม 2531.
- ฉลองภพ สุตังกรกาญจน์. "มองต่างมุมงานวิจัย," วิจัยสนเทศการศึกษานอกโรงเรียน.
9(2) : 8 - 10 ; กันยายน - ธันวาคม 2535.
- ชัยพนธ์ รักงาม. "เมื่อคนทำไม่ได้ใช้และคนที่นำไปใช้ก็ไม่ได้ทำ," วิจัยการศึกษา.
11(1) : 28 - 31 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2530.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- เชียรศรี วิวิธศิริ. สัมมนาปัญหาและการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

- ทวีป อภิลิทธิ์. การศึกษาลักษณะและปริมาณการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารวิทยาลัยครูที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี 17 แห่ง. ปริญญาโท กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ทองสุข มีต้องบัน. การจัดบริการและการใช้วิทยานิพนธ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพ
มหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2519.
- นักวิจัยประยุกต์ทางสังคมศาสตร์, สมาคม. รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การวิจัย
ทางสังคมศาสตร์ในประเทศไทย ครั้งที่ 2. 8 - 9 มีนาคม 2527.
- "น้ำชวน ร่อนสารร่วมยินดีวัน กศน.," ไทยรัฐ. 7 กันยายน 2537. หน้า 8.
- บรรจบ เนียมมณี. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน,
 2523.
- ผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, สมาคม. ประมวลบทความทางบริหารการศึกษา.
 กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2522.
- ทนม พงษ์ไพบูลย์. "สรุปการประชุมสัมมนาทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," วิจัยการศึกษา. 12(1) : 22 - 23 ; ตุลาคม -
 พฤศจิกายน 2531.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 25132.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 เจริญผล, 2531.
- มาณี สมธิสัมพันธ์ และคนอื่น ๆ. "บทคัดย่อ," รายงานการวิจัย : การสำรวจการนำผล
งานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไปใช้ (งบประมาณปี 2515 - 2518).
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2521.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์. การบริหารบุคคลในองค์การศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
 ม.ป.ป.
- เรวัฒน์ สุธรรม. "แนวคิดในการนำผลการวิจัยไปใช้," วารสารวิจัยสหศาสตร์การศึกษา
นอกโรงเรียน. 9(3) : 11 กันยายน - ธันวาคม 2535.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.

- ละเมียด ลิมอักษร. "การวิจัยทางการศึกษา," ใน ประชากรศึกษา. 2518.
- โลว์, จอห์น. การศึกษาผู้ใหญ่แนวทรรศน์ทั่วโลก กรมการศึกษานอกโรงเรียน แปลโดย
สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ.
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530.
- วัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. สัมมนานักวิจัยทางวัฒนธรรม รุ่นที่ 1. กรุงเทพฯ :
2524.
- วิมล กัญญ. บทวิเคราะห์ : ปัญหาในการวิจัยทางการศึกษาในปัจจุบัน. 12(4) :
13 - 16 ; เมษายน - พฤษภาคม 2532.
- วิจิตร ศรีสอาน. "การวิจัยในทัศนะของผู้บริหาร," ศูนย์อีสาน. 10(1) : 45 - 59 ;
มกราคม - กุมภาพันธ์ 2531.
- วิรัช กุฑมาศ. "งานวิจัยในทัศนะของอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน," วิจัยสนเทศ
การศึกษานอกโรงเรียน. 5(13) : 3 - 5 ; มกราคม - เมษายน 2531.
- วิรุฬห์ นิลโมจน์. กระบวนการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่. สงขลา : เทมการพิมพ์, 2531.
- วิเวก ปางพิณพงศ์. "งานวิจัย : ในทัศนะของอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน,"
วิจัยสนเทศ การศึกษานอกโรงเรียน. 4(11) : 1 - 41 ; กรกฎาคม -
กันยายน 2530.
- ศรีเชาว์ วิหคโต. "แนวทางการพัฒนางานวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้," ศูนย์อีสาน.
13(1 - 3) : 20 - 28 ; 2530.
- ศศิธร พืระภูติ. การสำรวจปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523. อัดสำเนา.
- สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายและแนวทางการวิจัยและพัฒนาของชาติ ฉบับที่ 4.
พ.ศ. 2535 - 2539. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. "การนำผลการวิจัยไปใช้ในงานการศึกษานอกโรงเรียน,"
การศึกษานอกโรงเรียน. 29(164) : 41 - 46 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน
2534.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

- สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์. พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ วิราพร. การบริหารงานของสภาวิจัยแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ รศ.ม. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2513. อัดสำเนา.
- สมหวัง พิชยานุวัฒน์. "การวิเคราะห์ผลงานวิจัยเพื่อนำไปใช้," เอกสารประกอบการสัมมนา
ทางวิชาการเรื่องการวิจัยกับการบริหารงาน. กรุงเทพฯ : สิงหาคม 2537.
- "สวนดุสิตโพลชี้งาน กศน. เด่น," สยามโพสต์. 6 ตุลาคม 2537. หน้า 7.
- สัมมนา รชนิชย์. การวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตการวิจัยของ
วิทยาลัยครู : กรณีศึกษาวิทยาลัยครูสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. นักบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2536.
- อมรชัย ดันติเมธ. ประมวลบทความทางการบริหารการศึกษา. รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์,
ถนนนครสวรรค์, 2522.
- อัจฉรา สากระจาย. ปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- แอลแมสซี, โจเซฟ. หลักบริหาร. แปลโดย แผนกรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- Boyer, Calvin James. The Ph.D. Dissertations as an Information
Source. Metuchen, Scarcrow Press, 1973.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis. New York : Pinechart and
Company, 1976.
- Gulick, Luther and Lyndall Urwick. Papers on the Science of
Administration. New York : Columbia University, 1936.
- McPhie, Walter E. "Factors Affecting the Value of Dissertation,"
Social Education. 1960.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ทม 1007/4436

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2539

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางอภิญญา ธาระชัย เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์

เลวัลย์

ประธาน

ผศ.ลัดดาวัลย์

เกษมเนตร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ
ร่วมมือจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยให้หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้ง ขอเชิญ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดนครปฐม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการบัณฑิตวิทยาลัย มศว. ประสานมิตร โทร. 238.....
 ที่.....ทม 1007/4437วันที่.....17 ตุลาคม 2539.....
 เรื่อง.....ขอความอนุเคราะห์.....

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางอภิญญา ธาระชัย เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
 วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา
 นอกโรงเรียนอาเภอ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์	เลวัลย์	ประธาน
ผศ.ลัดดาวัลย์	เกษมเนตร	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ผศ.ดร.ดุชนิ โยเหลา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ
 เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
 ขอบขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการบัณฑิตวิทยาลัย มศว. ประสานมิตร โทร. 238.....
 ที่.....ทม 1007/4438วันที่.....17 ตุลาคม 2539.....
 เรื่อง.....ขอความอนุเคราะห์.....

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางอภิญญา ธาระชัย เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
 วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา
 นอกโรงเรียนอาเภอ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์	เลวัลย์	ประธาน
ผศ.ลัดดาวัลย์	เกษมเนตร	กรรมการ

สิ่งที่นิตไคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ
 เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
 ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 11137/5112

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม 10300

18 พฤศจิกายน 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางอภิญญา ชาระชัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประสงค์จะขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการทบทวนวิทยานิพนธ์ เรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ด้วย ขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ไพฑูรย์ จัยสิน

(นายไพฑูรย์ จัยสิน)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุชนิ โยเหลา อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. นายประสิทธิ์ เชิดชู ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดนครปฐม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ตัวอย่างแบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง "การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์ บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ"

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของ
หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในด้านงานบริหาร ด้านงานส่งเสริม
และบริการการศึกษา ด้านงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านศูนย์การเรียน และ
ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ
ไม่เคยใช้เลย ใช้นาน ๆ ครั้ง ใช้นานกลาง ใช้น้อยครั้ง และใช้เป็นประจำ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้
ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของหัวหน้าศูนย์การบริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอาเภอ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
ของท่าน

1. อายุ
 - () ต่ำกว่า 35 ปี
 - () 36 - 45 ปี
 - () 46 ปีขึ้นไป
2. วุฒิการศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
 - () ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี
 - () ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
4. สถานที่ทำงาน
 - () ภาคกลาง
 - () ภาคเหนือ
 - () ภาคตะวันออก
 - () ภาคใต้
 - () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาถึงการใช้ผลการวิจัยไปช่วยประกอบในการตัดสินใจ
บริหารงานด้านต่าง ๆ ของท่านในรอบปีที่ผ่านมามาจนกระทั่งถึงปัจจุบันว่ามีด้านใดบ้าง
และมากน้อยเพียงใด โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับผลการนำผล
การวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน

การนำผลการวิจัยไปใช้มากหรือน้อยเพียงใดนั้นให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ไม่เคยใช้เลย หมายถึง มีความถี่ในการใช้ 0 ครั้ง/ปี
ใช้นาน ๆ ครั้ง หมายถึง มีความถี่ในการใช้ตั้งแต่ 1 - 5 ครั้ง/ปี
ใช้ปานกลาง หมายถึง มีความถี่ในการใช้ตั้งแต่ 6 - 10 ครั้ง/ปี
ใช้บ่อยครั้ง หมายถึง มีความถี่ในการใช้ตั้งแต่ 11 - 15 ครั้ง/ปี
ใช้เป็นประจำ หมายถึง มีความถี่ในการใช้มากกว่า 15 ครั้ง/ปี

ข้อความ	ใช้เป็น ประจำ	ใช้บ่อย ครั้ง	ใช้ปาน กลาง	ใช้นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
<u>ด้านงานบริหาร</u>					
1. การกำหนดนโยบายและ วางแผนการปฏิบัติงาน					
2. การบริหารด้านการเงินและ จัดทางงบประมาณ					
3. การบริหารงานด้านธุรการ					
4. การบริหารงานด้านสารบรรณ					
5. การบริหารงานด้านพัสดุและ อาคารสถานที่					

ข้อความ	ใช้เป็น ประจำ	ใช้น้อย ครั้ง	ใช้ปาน กลาง	ใช้นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
6. การดำเนินการคัดเลือกบุคลากร					
7. การประเมินผลงานของบุคลากร					
8. การประสานงานกับเครือข่าย จัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนในเขตที่รับผิดชอบ					
9. การจัดทำข้อมูล สถิติ ในพื้นที่ ที่รับผิดชอบ					
10. การนิเทศการปฏิบัติงานของครู อาสา					
11. การประเมินผลโครงการต่าง ๆ ด้านงานส่งเสริมและบริการการศึกษา					
12. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนสาย สามัญ					
13. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ					
14. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน					
15. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิต					
16. การพัฒนา และฝึกอบรมบุคลากร ในระดับท้องถิ่น					

ข้อความ	ใช้เป็น ประจำ	ใช้บ่อย ครั้ง	ใช้ปาน กลาง	ใช้นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
17. การจัดบริการด้านแนะแนว การศึกษาให้แก่นักศึกษา					
18. การจัดสวัสดิการช่วยเหลือ นักศึกษา และให้ทุนการศึกษา					
19. การประชาสัมพันธ์การรับสมัคร นักศึกษา					
20. การดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลการศึกษา					
21. การปรับปรุงและ พัฒนาวิธี การสอน เทคนิคการสอน					
22. การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน					
23. การจัดกิจกรรมพบกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต					
24. การกำหนดแผนงาน วิธีการรับ นักศึกษาขึ้นทะเบียนและลง ทะเบียนนักศึกษา					
<u>งานงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน</u>					
25. การสำรวจ ความพร้อมของ หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน					
26. การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ แก่หน่วยจัดการศึกษา นอกโรงเรียน					
27. การจัดทำแผนการเรียน การสอน					

ข้อความ	ใช้เป็น ประจำ	ใช้น้อย ครั้ง	ใช้ปาน กลาง	ใช้นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
28. การผลิตสื่อการเรียนการสอน					
29. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน					
30. การประสานงานกับบุคลากรใน หน่วยงานเพื่อกำหนดแนวทาง การดำเนินงานร่วมกัน					
<u>ด้านงานศูนย์การเรียนรู้</u>					
31. การสำรวจและรวบรวม วิทยาการต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อจัดศูนย์การเรียนรู้					
32. การประสานงานกับแหล่ง วิทยาการท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
33. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนิน งานกิจกรรมต่าง ๆ					
34. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาคุณภาพชีวิตในลักษณะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต					
35. การจัดแสดงสื่อและนิทรรศการ ตามสภาพความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย					
36. การประชาสัมพันธ์งานและ กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน.....					

ข้อความ	ใช้เป็น ประจำ	ใช้น้อย ครั้ง	ใช้ปาน กลาง	ใช้นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
37. การให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ห้องสมุดประชาชน					
38. การให้บริการทางหอกระจาย ข่าว					
<u>ด้านงานส่งเสริมการศึกษาชุมชน</u>					
39. การสำรวจและประเมินความ สามารถของชุมชน					
40. การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ในพื้นที่เสนอโครงการ เพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิต					
41. การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความ สามารถแก่ครัวเรือน					
42. การจัดทำข้อมูล ทะเบียน ครัว ชุมชน ครัวเรือนเพื่อใช้ในการ วางแผนและดำเนินงาน การศึกษาชุมชน					
43. การติดต่อและประเมินผลการจัด กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ร่วมกับชุมชน					
44. การประสานงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียน					

ข้อความ	ใช้เป็น ประจำ	ใช้บ่อย ครั้ง	ใช้ปาน กลาง	ใช้นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ใช้เลย
45. การจัดสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติ
งานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการ
ปฏิบัติงานของท่านมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น

1. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

"ขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน"

อภิญญา ธาระชัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางอภิญญา ชื่อสกุล ชาระชัย

เกิดวันที่ 2 เดือน มกราคม พุทธศักราช 2502

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 433 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ถนนศรีสุริยวงศ์ ต.หน้าเมือง

อ. เมือง จ.ราชบุรี

ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงาน โรงเรียนโพธารามศึกษา อ. โพธาราม จ.ราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปก.ศ.)

จากวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

พ.ศ. 2520

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) จาก

วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

พ.ศ. 2525

ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) จากวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

พ.ศ. 2540

กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร